

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2020
VIII. volební období

Těsnopisecká zpráva o schůzi
Poslanecké sněmovny Parlamentu

Schválený pořad 89. schůze Poslanecké sněmovny

1. Návrh poslanců Marka Výborného, Jana Bartoška, Pavla Bělobrádka, Jiřího Miholy a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 649/ - první čtení

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2020
VIII. volební období

TĚSNOPISECKÁ ZPRÁVA
o 89. schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu
konané dne 4. března 2021

Obsah:

Strana:

4. března 2021

Schůzi zahájil místopředseda PSP Petr Fiala.

Usnesení schváleno (č. 1553).

Schválen pořad schůze.

1. Návrh poslanců Marka Výborného, Jana Bartoška, Pavla Bělobrádka, Jiřího Miholy a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů /sněmovní tisk 649/ – první čtení

Řeč poslance Marka Výborného	6
Řeč poslance Jiřího Strýčka	9
Řeč poslance Radima Fialy	10
Řeč předsedy PSP Radka Vondráčka	11
Řeč místopředsedy PSP Vojtěcha Filipa	13
Řeč poslance Jana Chvojky	15

Další část schůze řídil místopředseda PSP Tomio Okamura.

Řeč poslance Vlastimila Válka	17
Řeč poslance Zbyřka Stanjury	17
Řeč místopředsedy PSP Vojtěcha Pikala	18
Řeč poslance Jana Farského	20
Řeč poslankyně Heleny Válkové	20
Řeč poslance Patrika Nachera	22
Řeč poslankyně Aleny Gajdůškové	25
Řeč poslankyně Jany Mračkové Vildumetzové	25
Řeč poslance Vojtěcha Munzara	26
Řeč místopředsedy PSP Vojtěcha Pikala	26

Řeč poslance Marka Výborného	27
Řeč poslance Patrika Nachera	27
Řeč poslankyně Jany Mračkové Vildumetzové	28
Řeč poslance Vojtěcha Munzara	28
Řeč poslance Lukáše Černoorského	29
Řeč poslance Patrika Nachera	29
Řeč místopředsedy PSP Vojtěcha Pikala	29
Řeč poslankyně Jany Mračkové Vildumetzové	30
Řeč poslankyně Kateřiny Valachové	30
Řeč poslance Marka Bendy	31
Řeč poslance Stanislava Grospiče	31
Řeč poslance Jana Jakoba	33
Řeč poslankyně Moniky Jarošové	34
Řeč poslance Marka Výborného	34

Usnesení schváleno (č. 1554 - 1. část).

Řeč poslankyně Heleny Válkové	35
Řeč poslankyně Jany Mračkové Vildumetzové	36
Řeč poslance Zbyňka Stanjury	36

Usnesení schváleno (č. 1554 - 2. část).

Závěrečná řeč místopředsedy PSP Tomia Okamury

Zahájení schůze Poslanecké sněmovny
4. března 2021
Přítomno: 103 poslanců

(Schůze zahájena v 11.00 hodin.)

Místopředseda PSP Petr Fiala: Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vážení členové vlády, zahajuji 89. schůzi Poslanecké sněmovny.

Aby byla zaznamenána naše účast, nejprve vás všechny odhlásím a prosím, abyste se všichni přihlásili identifikačními kartami, popřípadě mi oznámili, kdo žádá o vydání náhradní karty.

Schůzi svolal předseda Poslanecké sněmovny podle § 51 odst. 4 našeho jednacího řádu na základě žádosti 40 poslanců. Pozvánka vám byla rozeslána elektronickou poštou dne 25. února tohoto roku.

Nyní přistoupíme k určení ověřovatelů této schůze. Navrhuji, abychom určili poslance Františka Kopřivu a pana poslance Jiřího Valentu. Má někdo jiný návrh na ověřovatele schůze? Nemá nikdo jiný návrh, budeme tedy hlasovat.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 1, přihlášeno 74 poslanců, pro 73, proti nikdo. Ověřovateli schůze bude pan poslanec František Kopřiva a pan poslanec Jiří Valenta.

Seznámím vás s omluvami: paní ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová se omlouvá z dnešního jednání z pracovních důvodů a pan ministr zahraničních věcí Tomáš Petříček se omlouvá od 11 hodin do konce jednacího dne z pracovních důvodů.

Nyní přistoupíme ke stanovení pořadu 89. schůze, jehož návrh je uveden na pozvánce. Připomínám, že podle § 54 odst. 7 zákona o jednacím řádu rozhodne Sněmovna pouze o pořadu uvedeném v žádosti. Nelze navrhnout žádnou změnu ani doplnění pořadu. Rovněž tak nelze rozšiřovat schválený program.

Přistoupíme tedy k hlasování o celém návrhu pořadu 89. schůze Poslanecké sněmovny, jak byl písemně předložen. Malý okamžik ještě počkám, protože přicházejí poslanci do sálu.

Ještě jednou opakuji, hlasujeme nyní o návrhu pořadu 89. schůze.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 2, přihlášeno 92 poslanců, pro 90, proti nikdo. Konstatuji, že pořad schůze byl schválen.

A nyní přistoupíme k jedinému bodu pořadu, kterým je

1.

**Návrh poslanců Marka Výborného, Jana Bartoška, Pavla Bělobrádka,
Jiřího Miholy a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon
č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně
a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
/sněmovní tisk 649/ – první čtení**

Stanovisko vlády jsme obdrželi jako sněmovní tisk 649/1. Prosím, aby za navrhovatele předložený návrh uvedl pan poslanec Marek Výborný. Prosím, máte slovo.

Poslanec Marek Výborný: Vážený pane místopředsedo, vážený pane ministře, milé kolegyně, vážení kolegové, děkuji za slovo. Děkuji také za to, že jste podpořili program této mimořádné schůze, která byla iniciována z čistě praktického důvodu, abychom učinili nutný potřebný krok ke schválení volebních pravidel, která jsou bezpodmínečně nutná k tomu, aby se mohly nikoli konat volby samotné, protože ty se i dnes mohou uskutečnit, ale aby celý ten volební proces neskončil v okamžiku uzavření volebních místností, kdy by Český statistický úřad neměl na základě zákonem stanoveného pravidla možnost – nebo nevěděl, jakým způsobem – vůli voličů takřkajíc, to znamená odevzdané hlasy pro jednotlivé politické strany, koalice a politické subjekty, přepočítat na jednotlivé mandáty.

Rád bych jenom připomněl, a velmi stručně, že tato schůze fakticky reaguje na zveřejněný náleze Ústavního soudu ze dne 3. února tohoto roku, kdy Ústavní soud, pravda, po více jak třech letech, vynesl náleze reagující na ústavní stížnost skupiny senátorů Senátu Parlamentu ČR, a v zásadě, protože jistě jste všichni měli možnost se s tímto nálezez podrobně seznámit, byl také diskutován v médiích i v odborných kruzích politologů a ústavních právníků... (Odmilka pro hluk v sále.)

Místopředseda PSP Petr Fiala: Dámy a pánové, prosím o klid.

Poslanec Marek Výborný: Rozumím tomu, že si všichni ten ústavní náleze přečetli, já ho tady nebudu ani číst, jenom velmi stručně připomenu, že to základní, k čemu se Ústavní soud vyjádřil, a my jako zákonodárci toto musíme respektovat, byly dvě skutečnosti.

Ústavní soud jednak konstatoval to, že v zákoně je obsažené načítací kvorum pro koalice, které dnes je 10, respektive 15, respektive 20 % pro koalice, že je nepřiměřené a svým způsobem diskriminační.

Druhá věc se týkala onoho matematického modelu přepočtu hlasů na mandáty, které Ústavní soud také zrušil. Jenom si připomeňme, že současný platný model, podle kterého proběhly volby ještě v roce 2017, je modelem, který vzešel z reakce už na předchozí náleze Ústavního soudu na volební změny, které byly provedeny v době opoziční smlouvy, a kdy následně zde došlo k ukotvení d'Hondtova systému, který ale v kombinaci s různě velkými volebními obvody – to znamená, že Česká republika nedisponuje stejně velkými obvody co do počtu voličů – tak znamená, že tento systém se odchyluje od toho, co stanoví Ústava v čl. 18 odst. 1, kde se jasně říká, že volby do Poslanecké sněmovny, a teď cituji přímo čl. 18 Ústavy, "se konají tajným hlasováním na základě všeobecného rovného a přímého volebního práva podle zásad poměrného zastoupení". Odst. 2 uvádí potom odlišnost u voleb do Senátu, kde se volby konají podle zásad většinového systému.

Můžeme vést debatu, jestli toto je standardní a má být ukotveno v Ústavě, nebo ne. Ale to je akademická debata pro ústavní právníky, a vůle zákonodárce a vůle těch, kteří Ústavu téměř před 30 lety psali, tak byla taková, že volební systém v Ústavě zakotven je, a tudíž je povinností zákonodárců, aby tato díkce Ústavy byla respektována.

V tuto chvíli došlo k tomu, nebo i na základě nálezu Ústavního soudu došlo k tomu, na co jsme my poslanci KDU-ČSL, ale i dalších stran, protože pod ústavní stížností byli podepsáni i senátoři dalších politických subjektů, upozorňovali, a to znamená, že Ústava sice hovoří o poměrném volebním systému u voleb do Poslanecké sněmovny, nicméně fakticky ten systém získává výrazné většinové prvky, a to právě v kombinaci malé obvodů na straně jedné, a ten d'Hondtův model přepočtu hlasů na mandáty na straně druhé. To bylo předmětem ústavní stížnosti, právě tomuto Ústavní soud vyhověl a my jako zákonodárci teď stojíme před tím, abychom včas upravili volební zákon tak, aby se v termínu, který už byl vyhlášen prezidentem republiky na tuším 8. a 9. října tohoto roku, mohly uskutečnit volby do Poslanecké sněmovny.

Ústavní soud zrušil ono načítací kvorum pro koalice, čili fakticky v tuto chvíli není problémem, protože v tuto chvíli platí ona minimální klauzule 5 % bez ohledu na to, jestli se jedná o politickou stranu, hnutí nebo koalici. A to, co ale problémem je, že v tuto chvíli v zákoně není, jakým způsobem se hlasy přepočtou na mandáty. Zástupci politických stran, teď prosím pěkně bez ohledu na to, jestli vládní, nebo opoziční, i zástupci Senátu v reakci na nález Ústavního soudu se shodli na tom, že je potřeba nalézt za prvé věcnou shodu na tom, jakým způsobem se volební zákon upraví, novelizuje tak, aby se volby mohly řádně konat.

Tato jednání začala v zásadě ihned po vynesení nálezu Ústavního soudu. Uskutečnilo se jednání Stálé komise pro Ústavu tady na půdě poslanecké sněmovny, stejně tak jako na půdě Senátu, uskutečnila se jednání vyvolaná i předsedy obou komor Parlamentu na půdě Senátu pod patronací pana předsedy Vystrčila, kde měli možnost zástupci všech parlamentních stran se vyjádřit k těm základním bodům, které byly na stole. Samozřejmě v debatách i veřejných se otevřely i některé věci, které nejsou předmětem nálezu Ústavního soudu, jako je třeba počet volebních krajů, nicméně to Ústavní soud žádným způsobem nezrušil nebo nekritizoval, a jestli dobře vnímám i ta politická jednání, v tuto chvíli se skutečně chceme soustředit na ty dvě věci, a to je načítací kvorum pro koalice a to je přepočet hlasů na mandáty.

To je jedna věc, to je ten věcný obsah velmi klíčový a důležitý, a já vnímám, i tento týden probíhají různá jednání právě na úrovni politických stran, která se snaží nalézt konsenzus, protože, a to chci zdůraznit, máme-li dospět k výsledku, tak je potřeba získat, mít k tomu 101 poslanců ve sněmovně a 41 senátorů. Zároveň musíme mít v patnosti to, že se jedná o volební zákon, to znamená, že zde platí takzvaný člunek, to znamená, že jedna komora nemůže přehlasovat druhou, a to ani jak Sněmovna Senát, tak Senát Sněmovnu. Klíčová není jenom shoda zde na půdě Poslanecké sněmovny, ale klíčová je i shoda s většinou v Senátu. Proto není možné z těch jednání Senát vyřadit nebo nebrat v potaz názory senátorů. Jsem rád, že i na půdě obou komisí pro Ústavu, jak v Senátu, tak ve Sněmovně, tak i z hlediska předsedů klubů jak poslaneckých, tak senátorských jsme si tohoto vědomi, že se snažíme o konsenzus a že věcná stránka věci bude velmi brzy dotažena do úspěšného finále a shody.

Druhá věc, a to je vlastně předmětem dnešní schůze, je to, že musíme mít nějaký legislativní nosič, v rámci kterého bychom mohli v souladu s Ústavou a jednacím řádem Sněmovny i Senátu tyto změny schválit. Je to věc v zásadě technická, proto už na prvním jednání byla tady ve Sněmovně na začátku února shoda, aby se použilo to, co je v tuto chvíli nejrychlejší, a to je sněmovní tisk číslo 649, který je předmětem dnešního jednání a který zde ve Sněmovně leží už, pokud se nepletu, od 19. listopadu 2019. Je to návrh novely volebního zákona číslo 247/1995 Sb., který předložili poslanci klubu KDU-ČSL,

kteří už v roce 2019, aniž by znali budoucí nález Ústavního soudu, vlastně reagovali přesně na ty dvě věci, o kterých Ústavní soud následně rozhodl.

To znamená, v naší novele, kterou máme dnes na stole, reagujeme jak na ono načítací kvorum pro koalice, které rušíme, a stejně tak reagujeme na nespravedlnost nikoli vůči politikům nebo poslancům, ale vůči voličům, pokud jde o přepočítání hlasů na mandáty. To chci zdůraznit. Tady skutečně jde o princip rovnosti volebního práva, a když se podíváte na výsledek voleb z roku 2017, je naprosto zjevné, že rovnost zde úplně neplatí, protože jeden poslanec nejsilnějšího politického klubu ve sněmovně, když zde vidím před sebou pana předsedu Faltýnka nebo paní kolegyni Valachovou, reprezentuje cca necelých 19 000 voličů, kdežto já jako poslanec KDU-ČSL reprezentuji cca 29 000 voličů. To je faktický počet hlasů, který byl nutný k získání mandátu pro KDU-ČSL. A když se podíváme na nejmenší politické kluby, jako je hnutí STAN či TOP 09, tak tam se ta cifra dostává až nad 44 000. Je to tedy otázka nikoli nás poslanců, ale rovnosti váhy hlasu jednotlivých voličů.

Na to jsme reagovali v našem tisku 649. Navrhujeme zde model, který v České republice už byl, osvědčil se do roku 1998, respektive 2002, a vychází z modelu Hagenbach-Bischoffovy metody nebo přepočtu hlasů na mandáty. Když to velmi zjednoduším, náš návrh plně respektuje poměrný volební systém do Poslanecké sněmovny. Když se do toho podíváte, ty mandáty jsou přidělovány z celostátní úrovně nad úroveň krajskou, čili nejprve se vypočítá na základě výsledků voleb počet, volební číslo, to je matematika, tady tím nebudu zatěžovat. Zjednodušeně řečeno, vypočítá se počet mandátů, které případnou politické straně na celostátní úrovni na základě celostátního výsledku voleb, a teprve v kroku druhém se tyto mandáty přidělují do jednotlivých volebních krajů. I tak tam samozřejmě zůstane nějaký drobný zbytek a tento drobný zbytek potom v druhém skrutiniu je přidělen těm stranám, které vykážou největší zbytek v rámci dělení hlasů a počtu mandátů. Vše ostatní máte velmi detailně popsáno v důvodové zprávě.

Jenom pro bližší ilustraci, aby si to každý dokázal představit: Dnes tedy výsledek voleb v roce 2017 znamená, že hnutí ANO získalo 29,64 % hlasů, ale faktická síla ve Sněmovně činí 39 %, čili to je rozdíl 10 procentních bodů mezi poměrem získaných hlasů a faktickou silou v Poslanecké sněmovně. Když se podíváme naopak na hnutí Starostové a nezávislí, kteří získali 5,18 % hlasů, tak jejich faktická síla jsou pouhá 3 %, čili rozdíl víc než 2 procentních bodů v neprospěch těch nejmenších subjektů. Čili to je důsledek toho současného modelu, tak jak ho máme, jak jsem tady vysvětlil.

Naším cílem je a obsahem toho našeho návrhu je, abychom se dostali v zásadě na vyrovnané počty. Ono to nebude platit úplně stoprocentně, ale bude se to lišit v řádu 1 nebo 2 %, a nikoliv 10 %, tak jak je tomu dnes.

Dámy a pánové, já jsem chtěl, protože je to předmětem dnešního jednání, alespoň stručně představit sněmovní tisk 649, návrh z dílny KDU-ČSL. Ale chci tady zdůraznit, chci tady jednoznačně zdůraznit, že to vnímáme, tuto chvíli, jako ne něco, co budeme prosazovat hlavou proti zdi, ale že to je legislativní nosič, který dáváme k dispozici k tomu, aby se do něj vtělila politická dohoda většiny na půdě Poslanecké sněmovny a současně, to zdůrazňuji, také většiny na půdě Senátu. V případě, že se toto podaří, bude zajištěno to, že i v této době, velmi dramatické, kdy řešíme úplně jiné věci, jako je testování, očkování, boj s pandemií COVID-19, ale zajistíme také to, co je pro demokracii zásadní a klíčové v naší zemi, a to, aby se mohly konat řádně, v souladu s Ústavou, demokratické volby do dolní komory Parlamentu České republiky.

Děkuji za vaši podporu tomu, že tento tisk posuneme na půdu garančního ústavně-právního výboru, a děkuji také předsedům poslaneckých klubů a zástupcům politických stran, že jednání o té věcné stránce, která jsou klíčová a důležitá – teď nikoliv o tisku 649 – že povedou velmi rychle k výsledku, abychom skutečně v řádu týdnů dokázali ten proces uzavřít zde ve Sněmovně, následně v Senátu a do konce května nebo nejspozději do konce června zde měli výsledek.

Je to důležité i pro všechny politické subjekty, které se už dnes v rámci vyhlášené kampaně na volby připravují, a my bychom skutečně tuto věc neměli jakkoliv zdržovat nebo odkládat. KDU-ČSL i koalice SPOLU je k tomu připravena, a právě proto, abychom celý ten proces urychlili, mi dovoluňte na závěr požádat podle § 91 odst. 2 jednacího řádu Poslanecké sněmovny, abychom v případě posunu do garančního výboru zkrátili lhůtu na projednávání na 20 dnů. Děkuji pěkně a zároveň děkuji také poslaneckým klubům, že to nebudou vetovat. Vychází to z nějaké dohody zde na půdě Poslanecké sněmovny. Děkuji.

Místopředseda PSP Petr Fiala: Děkuji zástupci navrhovatelů, panu poslanci Výbornému. Zpravodajem pro první čtení je pan poslanec Jiří Strýček, kterého nyní prosím, aby se ujal slova. Prosím, máte slovo.

Poslanec Jiří Strýček: Vážený pane předsedající, vážení členové vlády, vážené kolegyně, vážení kolegové, já jsem tady měl připravenou delší řeč, ale vzhledem k tomu, že už kolega Výborný řekl všechno, a abych dal prostor i kolegům, kteří jsou tady přihlášení do rozpravy, tak jenom přednesu krátkou charakteristiku toho návrhu a co je v podstatě jeho smyslem.

Smyslem celého návrhu zákona je odstranění hranice dosaženého procentuálního počtu hlasů potřebných pro koalici pro postup do skrutinia. Proto tedy na koalici bude pohlíženo stejně jako na politickou stranu či politická hnutí. Dále návrh upravuje nový způsob přepočtu dosažených hlasů na mandáty. Podle předkladatelů stávající systém znevýhodňuje strany s menším počtem hlasů. Abych to tedy zkrátil: na rozdíl od současné právní úpravy se navrhuje zrušení d'Hondtovy metody volebním dělitelem a toto nahradit volebním číslem, to znamená Hareovou kvótou, zrušit načítací klauzuli pro koalici a zůstalo by přitom zachováno 14 volebních krajů, ale mandáty by se primárně přidělovaly na celorepublikové úrovni.

To je asi v krátkosti, co jsem chtěl říct. Chtěl jsem se přihlásit potom ještě do všeobecné rozpravy s procedurálním návrhem, ale ten už tady zazněl. Nicméně jenom ještě, co bych rád podotkl směrem k předřečníkovi, je to, že já osobně si myslím, že tato d'Hondtova metoda není nespravedlivá. Ona není komfortní v porovnání se 14 kraji. Proto tedy vyjádřím svůj názor na to, že pro mě jako nejvíce transparentní a nejlepší řešení je jeden volební kraj. A druhá věc, kterou jsem ještě chtěl podotknout, je to, že v podstatě ohledně nespravedlivosti: no, já bych se rád zeptal, kde tedy byla ta spravedlivost v roce 2001, když se tady schvaloval už minulý volební zákon, který schválilo i 20 poslanců, pardon, 19 poslanců KDU-ČSL, které v té době seděli ve Sněmovně. Děkuji.

Místopředseda PSP Petr Fiala: Děkuji. Nyní otevírám rozpravu. Do rozpravy mám několik přihlášek s přednostním právem. Nejprve vystoupí pan předseda Radim Fiala, poté pan předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček. Prosím, máte slovo.

Poslanec Radim Fiala: Dobré dopoledne, vážené kolegyně, kolegové, vážený pane předsedající, dovolte mi několik slov k tomuto návrhu zákona. Já jsem se zúčastnil schůzky předsedů klubů poslaneckých i senátorských v Senátu a sdělil jsem tam krátké stanovisko hnutí SPD. Dovolte mi, abych tak učinil i v Poslanecké sněmovně.

Nejprve ale musím něco říct k výroku Ústavního soudu. Za hnutí SPD musím říct, že výrok Ústavního soudu respektujeme, že respektujeme Ústavní soud jako instituci, ale to nám nebrání to komentovat. Chci říct, že nás Ústavní soud postavil do velmi – diplomaticky řečeno – zvláštní situace, kdy takový výrok vydal půl roku před volbami, nebo před tím, kdy se odevzdávají kandidátky. Kdyby tento výrok vydal dva roky, rok před volbami, tak bychom měli dostatečný prostor na diskuzi, aby tento zákon byl kvalitní. Tento zákon, ač si to mnozí neuvědomují, je důležitější než například i zákon o státním rozpočtu, o kterém říkáme, že je nejdůležitější zákon Poslanecké sněmovny nebo Parlamentu České republiky. Toto je zákon, který ovlivní politiku v České republice na mnoho, mnoho let. Toto je zákon, který bude říkat, jestli naše vlády budou stabilní, nebo nebudou stabilní, jestli tady budou třikrát do čtyř let volby, jestli se budou měnit vlády a jestli se tady v této republice bude ještě vládnout. Proto si říkám, že ten výrok Ústavního soudu byl buď velmi pozdě, anebo příliš brzo a měl přijít po volbách, aby na tento důležitý zákon byl dostatečný čas.

Dále je pro mě velmi zvláštní, že tento zákon už jednou prošel Ústavním soudem a Ústavní soud vydal nějakou judikaturu, že je všechno v pořádku, a dnes – nebo před nějakou dobou – Ústavní soud vynesl nový rozsudek, který se s tím, který udělal před několika lety – nevím přesně, jestli to bylo před deseti, osmi, patnácti nebo před kolika lety – se úplně definitivně liší.

A poslední věc, kterou všichni víte, že tento zákon připravoval předseda dnešního Ústavního soudu, tenkrát v roli poslance.

Tak to by bylo jenom velmi zkráceně k výroku Ústavního soudu a teď mi dovolte krátké stanovisko za hnutí SPD. My jsme nejdříve uvažovali o tom, že bychom podporovali jeden volební obvod, ale přišli jsme na to – a chceme přispět k nějakému vzájemnému konsenzu, protože přece jenom to bude věc kompromisů mezi všemi poslaneckými a senátorskými kluby, kdy se tito poslanci a senátoři musí shodnout – a po diskuzi v širokém politickém spektru ustupujeme z jednoho volebního obvodu a jsme ochotni přistoupit na variantu 14 krajů, jak je to v tom zákoně dnes. Je to od nás gesto dobré vůle se dohodnout a udělat aspoň tak kvalitní zákon, jak to jen jde.

Dále je tu druhá věc a to je kvorum, které se týká koalic. V Senátu jsme se dohodli, že bude to kvorum pro dvojkoalice a trojkoalice, s tím jsme souhlasili a souhlasíme. Nicméně v předloženém návrhu je to pro dvojkoalici 7 % a pro trojkoalici 9 % a hnutí SPD bude navrhopvat pro dvojkoalici 9 % a pro trojkoalici 13 %. Prosím, berte to jako nějaký základní model k tomu, abychom se dál mohli domlouvat, abychom dál dospěli k nějakému kompromisu. Ale obávám se, že pokud by to zůstalo například jenom na 5 % nebo na nízké hranici, došlo by k další fragmentaci politické scény. Do Poslanecké sněmovny by se dostávaly tři čtyři strany po jednom procentu, které by se po volbách rozpadaly a docházelo by k politické korupci s tím, že by prodávaly svoje hlasy dalším větším stranám.

A poslední věc. I my souhlasíme s přepočítáváním mandátů podle poměrného systému. Myslím si, že je to správné. Chci ale upozornit na to, že jakýsi většinový prvek i v tomto přepočítávání a v poměrném systému by měl existovat. A říkám to přesto, že

u nás jako hnutí SPD my zůstáváme v jakémkoliv systému pořád na stejném, plus minus jeden mandát, nám to neublíží, ale jde o to, aby politická scéna v České republice byla stabilní. A teď je otázka, abyste se vy všichni, včetně senátorů, zamysleli, jestli během čtyř let chceme troje volby a tři vlády tak, jak je to například v Belgii, ve Španělsku, v Izraeli a tak dále, kde jsou politické scény a politické vlády velmi nestabilní a probíhají tam volby velmi často. V takových zemích se nedá vládnout a pro ty země můžete za dobu toho roku, kdy vláda de facto funguje, máte možnost velmi málo něco udělat, protože jste de facto permanentně před parlamentními volbami. Takže to bych chtěl, aby všichni zvážili, tuto variantu. A říkám to s tím, že my neaspirujeme zatím na vítěze voleb v České republice. Není v tom žádný osobní zájem, je v tom jediný zájem – mít stabilní politickou scénu.

Takže to bylo krátké stanovisko za hnutí SPD. Děkuji vám za pozornost. (Potlesk z řad poslanců SPD.)

Místopředseda PSP Petr Fiala: Děkuji. Nyní předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček. Po něm předseda Vojtěch Filip. Prosim, máte slovo.

Předseda PSP Radek Vondráček: Děkuji za slovo, pane předsedající. Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci. Jednak se nestává často, abych i po obsahové stránce vystupoval v rámci některého návrhu. Nicméně je to tak významná norma pro nás pro všechny, že činím výjimku. Nechci se pouštět do dlouhého projevu. Možná bych se vešel do faktické poznámky. Nechci zde nyní mluvit o poměrných či většinových prvcích v poměrném systému a jaké mají výhody nebo čím dokážou stabilizovat politický systém. Tuhle debatu bych si rád nechal buď na projednání vládního návrhu, případně do druhého čtení.

Chtěl bych poděkovat poslanci Výbornému, že celkem třikrát ve svém projevu použil termín legislativní nosič. My dnes opravdu jednáme o tom, že pustíme, propustíme prvním čtením tento zákon jako legislativní nosič, a troufám si říct, doufám, záložní legislativní nosič, protože všichni víme, že na konci legislativního procesu bude jiná norma než ta, která teď do něj vstupuje.

Jenom pro zajímavost. Tento tisk ve své době získal nesouhlasné stanovisko vlády. To nesouhlasné stanovisko vlády se opíralo v tu dobu o ustálenou judikaturu Ústavního soudu. To byla hlavní podstata nesouhlasného stanoviska vlády. Nicméně nový ústavní nálezh vše změnil. Co na to říct? Napadá mě slovo z jednoho filmu – nová doba.

Samozřejmě, není nutné podle mě už pokračovat v polemikách s rozhodnutím Ústavního soudu. Jenom bych chtěl přesto citovat jednu větu z toho nesouhlasného stanoviska vlády, která v podstatě je nadčasovější. Vláda tenkrát napsala, že takovýto návrh by znamenal významnou změnu úpravy volebního systému a k takovýmto podstatným změnám by mělo být přistupováno vždy na základě širší a podrobnější diskuze napříč politickým spektrem včetně zapojení odborné veřejnosti a z ní plynoucího konsenzu ohledně podoby takové změny. Taková diskuze dosud neproběhla a důvodová zpráva ani neuvádí podrobnější rozbor dopadu navrhované změny. Na platnosti této věty se nezměnilo nic, bohužel o tuto širší diskuzi a zapojení odborné veřejnosti jsme byli připraveni. Tato diskuze možná proběhla za zavřenými dveřmi Ústavního soudu, a máme-li dát za pravdu menšinové zprávě soudců, kteří nesouhlasili, tak ta diskuze neproběhla ani tam.

Mám tedy jednu prosbu. Když už se pouštíme do tak zásadní změny našeho právního systému, volebních zákonů, když už nám chybí podrobnější diskuze, o které mluvím, tak aspoň použijme transparentně, legislativně, odborně zpracovaný vládní návrh, který počítá se dvěma variantami a který může být základem pro další diskusi. Samozřejmě pomímám, že v bodě 3 a 4 vláda upozorňuje na další problematické aspekty formulace předloženého návrhu a upozorňuje na legislativně technické nedostatky. Prosím vás, to dejte stranou, protože jsme všichni slyšeli, že bychom to stejně měnili.

Rozhodnutí Ústavního soudu je trochu zvláštní v tom, že je to taková chytrá horákyně, že uvádí, že i když stávající členění území na různě velké volební kraje není samo o sobě neústavní, spolu s dalšími prvky volebního systému porušuje principy rovnosti hlasů a rovnosti šancí kandidujících politických stran, což neústavní je. Nicméně podstata problému je zkrátka v tom, že v České republice máme nestejně velké kraje, a následně tedy nestejně velké volební kraje. Proto přichází hnutí ANO s návrhem, aby byl zaveden jeden volební obvod, kdy požadavkům na spravedlivé rozdělení hlasů učiníme zadost v maximální možné míře, protože jak si přečtete v odůvodnění toho vládního návrhu, který mluví o pozitivěch i negativěch 14 krajů, tak i v té části, která se týká 14 krajů, je uvedena logická věta, že nevyhnutelným důsledkem nestejně velkých 14 volebních krajů, nevyhnutelným důsledkem takového uspořádání je, že v menších volebních krajích bude přiděleno méně mandátů. To je logické, to netřeba voličům ani vám nějak blíže vysvětlovat.

Zdá se v tuto chvíli, že jsme spíše osamoceni, co se týče argumentace na toto téma, my jako hnutí ANO. Nicméně tak, jak nám říká vládní stanovisko k předchozímu návrhu, tak, jak nám říká zdravý rozum, u těchto zákonů je důležitá co nejširší diskuze, a pak pokud možno nalezení nějakého kompromisu, nějakého konsenzu. Ústavní nález znamená v tuto chvíli, že ve volebním zákonu existují prázdná místa, a naší povinností je zaplnit ta prázdná místa novými pravidly, nedopustit, aby došlo k poškození dobré pověsti České republiky jako země, kde můžeme o sobě hrdě prohlásit, že jsme právní stát, že u nás platí veškeré normy. A abychom přešli skutečně i snížení prestiže na mezinárodní úrovni, což by se nám v případě, že bychom šli k volbám a v podstatě nevěděli pořídně jak, tak by se nám to mohlo stát.

Proto jsme i my jako hnutí ANO otevření dalšímu jednání. Domluvili jsme se v podstatě jednak na tom, že dnes jsme souhlasili s programem, nebudeme vetovat zkrácení lhůty na 20 dnů a pustíme tento tisk do dalšího čtení. Dále je svolána mimořádná schůze na úterý na 14.00, kde se projedná vládní tisk stejným způsobem a kde požádáme o zkrácení lhůty na 15 dnů, čímž se oba ty tisky dostanou vlastně na stejnou úroveň, co se týče lhůt. A já jsem přesvědčený po předchozích debatách mezi kluby a velké debatě v Senátu, že se nám podaří najít nějaké řešení. Ambice je taková, že se nám podaří najít řešení, které zaplní ta prázdná místa a vydrží víc než jedny volby.

Děkuji vám za pozornost.

Místopředseda PSP Petr Fiala: Děkuji. Budeme pokračovat ve vystoupení v přednostních právech. Pořadí je následující: Vojtěch Filip, Jan Chvojka, Vlastimil Válek, Zbyněk Stanjura. Místopředseda Poslanecké sněmovny Vojtěch Filip. Prosím, máte slovo.

Místopředseda PSP Vojtěch Filip: Děkuji, vážený pane předsedající. Vážený pane ministře, paní a pánové, děkuji. Já budu poměrně stručný. Kritiku na postup Ústavního soudu jsme slyšeli. Já jsem se vyjádřil k tomu rozhodnutí i písemně už poté, kdy Ústavní soud vydal ten výrok s tím, že pokud se k tomu vyjadřoval kdokoliv, tak většinou to bylo tak, že to lidé podle svých preferencí buď přijali, nebo odmítli. Ale všichni, ať měli jakýkoliv názor, řekli, že něco tak nehorázného s časem ještě evropský kontinent nezažil, což je pravda.

Je evidentní, že je před námi složitý politický úkol, ale možná právě proto budeme schopni a ochotni ho splnit včetně nelehké debaty se Senátem. Při prvním jednání politické reprezentace o tom, jak nejrychleji dosáhnout jednání o volebním zákonu, jsem souhlasil s tím, že nosičem bude tisk 649, který tady je od listopadu roku 2019. Náš návrh volebního zákona číslo 547 je tady od července 2019. Tak to berte jako vstřícný krok KSČM k tomu, abychom se dohodli na podobě volebního zákona.

Kolega Výborný tady řekl docela správnou větu, že nejsnazší shoda bude na tom, abychom se principiálně vrátili k tomu volebnímu zákonu, k těm principům volebního zákona, které tady platily do roku 2000, respektive 2002, než byly první volby do Poslanecké sněmovny ve 14 krajích. Ano, myslím si, že to je krok správným směrem a že tam bychom mohli hledat nejrychlejší shodu na podobě volebního zákona. Proč? Protože za prvé je to odzkoušený systém v České republice, sloužil jak k volbám do České národní rady, do Federálního shromáždění a polistopadová reprezentace ho připravovala s velkou důvěrou v to, že připraví pro občany České republiky volby, které budou pro lidi srozumitelné a také budou odpovídat názorům ve společnosti.

Principiálně tedy se vracíme k tomu, že jsou tady dva volební systémy – většinový do Senátu a poměrný do Poslanecké sněmovny, který právě kvůli tomu, co tady bylo řečeno ve vystoupení pana předsedy Poslanecké sněmovny, byl měněn na systém, který zaznamenal většinové prvky. Nakonec i pan předseda Radim Fiala za hnutí SPD to také připomínal, že jde o stabilitu vlády, a ta korekce, chcete-li, pro někoho korekce nepřijemná, nepříznivá, pro jiného pokřivení, abych se vyjádřil těmi přísnými slovy, které znamená zavedení části většinových prvků do poměrného systému, tedy d'Hondtova číslo, samozřejmě nevytvořilo ani náznakem stabilnější politickou situaci.

Dlouhodobě se držím hesla, že čím složitější vyjednávání, tím větší úspěch při realizaci, protože jestliže na začátku každého procesu je potřeba svést souboj o to, jaké budou podmínky spolupráce, ať už v rámci různých koalic, nebo v rámci dohody o postupu na jednotlivostech, tak tím lépe a také stabilněji se dostaneme k nějakému výsledku, který bude potom sloužit dlouhou dobu.

Zažil jsem mnohá jednání, kdy se uzavřel rychlý kompromis, který se zdál být výhodný, a on se za půl roku ukázal jako nedostatečný a zákon jsme museli změnit. S tím jsme se setkali často všichni, kteří se s právem potýkáme. A já bych byl rád, aby kompromis, který se bude uzavírat jak tady ve Sněmovně, tak se Senátem, byl kompromisem, který vydrží dlouhou dobu.

Jestliže jsme dvacet let fungovali v systému d'Hondtova čísla a věděli jsme, že to je pokřivený – já to tak říkal od začátku – poměrný systém, ale stále akceptovatelný, protože ho akceptuje mnoho politických režimů v Evropě, tak je potřeba si tedy říct, jaký bude ten náš kompromis. Rád bych – a apeluji na naše kolegy z politických stran, které mají většinové zastoupení v Senátu – aby tentokrát vyjednávali se Senátem tak, že jsou to

volby do Poslanecké sněmovny. Aby Senát nechal na nás, na poslancích Poslanecké sněmovny, v jakém systému budeme volit.

Jestliže se shodneme na tom principu, že většinový systém je systém voleb do Senátu, tak to jistě nikdo nepochybně, nikdo nebude upravovat. A vždycky, když přišel návrh ze Senátu na úpravu volebního obvodu – protože samozřejmě se usiluje, aby těch 81 volebních obvodů bylo přibližně stejně velkých při přibližně stejném zastoupení občanů, a museli jsme některé obce vlastně donutit k tomu, aby se tam volby konaly každé dva roky, nikoliv jednou za šest let, viz Příbramsko a Benešovsko – tak si myslím a nikdo jsme to nepochybně, vždycky to tady prošlo, byť po diskuzi tak, jak si Senát přál.

Ale pojďme se tedy podívat na to, jaký systém by to měl být. Za prvé jsem přesvědčen, že by měl být poměrný a případně zvýšení bonifikací pro vítěze voleb, které je dané přepočítáním ve druhém skrutiniu, aby bylo co nejmenší. Pokud se na tom shodneme jako na principu, tak nám nic nebrání v tom, abychom systém upravili poměrně technicky jednoduše, srozumitelně a také použitelně do budoucna.

Za druhé je potřeba se asi domluvit na tom, jestli platí, nebo neplatí princip ústavního článku 5, to znamená, že jde o svobodnou soutěž politických stran a že politické strany mají právo jak na sestavení kandidátní listiny pro občany, tak případně na sestavení kandidátky nebo pořadí těch, kteří budou ve druhém skrutiniu přebírat hlasy. Jestliže se na tom shodneme, máme o polovinu práce méně, protože ono zpochybňování role politických stran vede pouze k destabilizaci státu a tu si tady asi nepřejeme nikdo.

Pokud dojdeme i k tomuto druhému principu, máme zase velký kus práce za sebou, protože v tom případě politické strany budou mít možnost si doplnit svůj poslanecký klub buď profesně, teritoriálně, nebo také na počet žen a mužů tak, abychom si dobře rozuměli a vyhověli požadavkům, které jsou kladeny na běžné politické režimy v Evropě. To si myslím, že je princip, ke kterému bychom také mohli přistoupit.

Třetí věc, o kterou bych žádal, abychom se shodli na tom, že naše jednání budou vést k tomu, že kompromis uzavřeme nejpozději do konce dubna tak, abychom mohli volební zákon mít připravený a schválený ještě alespoň dva měsíce před samotným vypsáním kandidátních listin, to znamená před 3. srpnem, jestli se nemýlím v datech pro technické zabezpečení voleb. Říkám to nejen jako poslanec, ale také jako předseda politické strany, který potom musí zabezpečit to, jako všichni kolegové, kteří zastávají obdobnou funkci ve vlastní politické straně, abychom byli schopni na to reagovat způsobem, který je adekvátní těm potřebám. To si myslím, že je důležitá záležitost.

A poslední, co chci připomenout, je: možná že věci, které tady rozhodneme, budou chtít naši nástupci v Poslanecké sněmovně po volbách změnit. Ani tomu bych se nebránil, ale chtěl bych, aby to, co tady bude přijato, systém, podle kterého se bude volit, byl systém, který bude – byť s určitými prvky toho, že jsme to museli udělat takhle rychle – způsobilý k tomu, aby ta diskuze byla věcná, byla i politicky korektní a podle mého soudu i pro občany zcela srozumitelná.

To jsou věci, které podle mého soudu jsou pro nás důležité. Tohle totiž je sice politický souboj, protože samozřejmě technika voleb umožňuje některým politickým stranám získat hodně. Ale na druhou stranu jsem přesvědčen, že bychom neměli riskovat a pouštět se do věcí, které Ústavní soud nezrušil. Tím si zjednodušíme tu situaci a vlastně potvrdíme, že politická strana není jakýmsi spolkem lidí na jedno použití, že politická strana má program, který není programem na čtyři roky, ale že politická strana je skupina

lidí nebo společenstvo lidí, které má zájem na tom, aby stát fungoval s perspektivou, dlouhodobě a ve prospěch vlastních občanů. Děkuji vám.

Místopředseda PSP Petr Fiala: Děkuji. Nyní pan předseda Jan Chvojka, připraví se pan předseda Vlastimil Válek, potom pan předseda Zbyněk Stanjura. Proším, máte slovo.

Poslanec Jan Chvojka: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Hezké dopoledne, kolegyně, kolegové. Za prvé bych prosím apeloval na jednotlivé kluby, a to tak, aby za každý klub mluvil jeden, maximálně dva lidé, abychom to právě také dnes stihli do 13. hodiny, protože se zaklínáme tím, že to chceme udělat co nejrychleji, a zatím se zdá, že jsou tady kluby, kde k této problematice chce mluvit čtyři až pět lidí, což ne že bych chtěl někomu něco zakazovat, ale zároveň chceme, abychom to tu uzavřeli ideálně dnes, prosím. Já jsem tedy první za náš klub a říkám, jeden, maximálně dva lidé za každý klub by bylo ideální, pokud chceme daný tisk propustit z prvního čtení do ústavně-právního výboru.

K této problematice prosím ještě dvě poznámky, možná o něco delší, ale důležité. Ta první poznámka nebo první aspekt je aspekt procesní, procedurální, druhý aspekt je aspekt věcný.

Co se týče aspektu procedurálního: souhlasím – a také jsem to řekl před měsícem, včera to byl měsíc od nálezu Ústavního soudu – s některými kritiky rozhodování Ústavního soudu, a to právě v té době. Rozumím kritice té doby, kdy byl nálezný různě zkoumán panem profesorem Janem Filipem po dobu tří a půl let. Pan předseda Rychetský říkal, že zpravodaj Jan Filip, který byl mým profesorem na Právnické fakultě v Brně, je zvyklý tvořit dokonalá díla a že ten nálezný měl být dokonalým dílem. Já souhlasím s těmi, kdo říkají, že to dílo nemuselo být zas tak úplně dokonalé a mohlo přijít o něco dříve. To znamená, mohlo to být dílo, které by nemělo 100 stránek, ale třeba jenom 80, a kdyby bývalo přišlo alespoň o půl roku dříve, tak by to pro tuto společnost – protože společnost zde zastupují konkrétní politické strany a ty musí najít nějakou dohodu – tak pro společnost a pro politické strany by to bylo samozřejmě lepší a byly by pod menším tlakem, než když máme nálezný Ústavního soudu 3. února. A ono to není osm měsíců před volbami, ono to je pět a půl měsíce před volbami, kdy musíte splnit všechny různé lhůty podle zákona, ty tam zůstaly. Takže příště zas až pan zpravodaj Filip něco dostane, tak bych poprosil, aby byl přece jenom o něco rychlejší, protože tři a půl roku pracovat na nálezný byt' takto důležité věci mně přijde až trochu zbytečně dlouho, byt' rozumím tomu, že to mělo být dokonalé dílo. To k procesu, co se týče projednání Ústavního soudu.

Proces projednání ve Sněmovně: vzápětí po tom nálezný, čtyři dny nebo pět dnů potom, bylo svoláno jednání politických stran. ČSSD avizovala a tak také plnila a splnila to, co slíbila na tom jednání. Vždy podporovala to, aby tento konkrétní tisk 649 byl nosičem, platformou pro další jednání a aby postoupil co nejrychleji do druhého čtení, respektive do výborů. Tomu se tak nestalo, byt' se to zde navrhovalo asi dvakrát nebo třikrát. Už jsme to mohli mít za sebou, na půdě ústavně-právního výboru už to mohlo být. Bohužel se tomu tak nestalo, ČSSD vždy hlasovala pro to, abychom to projednali co nejrychleji.

Zároveň tady máme tisk Ministerstva vnitra, které logicky muselo napsat nějakou svoji vlastní úpravu, protože nevědělo, zda tento tisk se bude posouvat dál, nebo ne, takže tady máme teď úpravy dvě. Ideální by asi bylo, kdyby se obě potkaly co nejrychleji na

půdě ústavně-právního výboru, tam jsme je v nějakém společném jednání, společně diskusi projednali a z toho vytvořili nějaký konsenzuální záměr, tisk, který by se pak hlasoval v rámci třetího čtení. To se týče procesu. Takže za ČSSD podporujeme to, aby tento tisk dnes prošel do ústavně-právního výboru, abychom ho projednali co nejrychleji spolu s tiskem Ministerstva vnitra a našli správnou cestu pro voliče tak, aby mohli volit spravedlivě.

Co se týče věcnosti toho zákona a nálezu Ústavního soudu, protože ono to spolu souvisí: já jsem rád, že Ústavní soud rozhodl tak, jak rozhodl. Pravda je, když se na to člověk podívá zpětně – byť nějaké chvíle před dvaceti lety, kdy já jsem v politice ještě nebyl a chodil jsem na školu, kdy mě právě shodou okolností učil pan profesor, tehdy docent Filip – to možná byl systém výhodný pro ČSSD, pro naši stranu, ale nebyl to systém, přiznávám to, spravedlivý, protože hlas každého jednoho voliče nebyl stejně silný jako hlas jakéhokoliv jiného voliče. To je prostě pravda. A to, jak rozhodl Ústavní soud, je za mě a za ČSSD v pořádku a je správně, že takhle rozhodl, byť, opakují, trvalo to zbytečně dlouho.

Nemá už cenu diskutovat asi více než jenom teoreticky o možnosti zřízení jednoho volebního obvodu. To, že si nemyslíme, že by tento model byl špatný, je pravda. Zároveň nemá cenu bavit se o něčem, co je politicky neprůchozí. Pokud se podívám na vyjádření zástupců Senátu, tak tam to prostě nemá šanci projít, tudíž otázka jednoho obvodu jako volebního je mrtvá, nemá cenu o ní diskutovat, možná ano, ale jenom teoreticky – prostě v Senátu pro něj nebude potřebná většina, a tudíž tuto myšlenku opusťme a nechme, zachovejme 14 krajů tak, aby zde byly ve Sněmovně zastoupeny i různé regionální rozdíly a regionální zájmy. Tudíž 14 krajů určitě ČSSD podporuje. Samozřejmě podporujeme i kumulativní klauzule pro koalice. Jsem rád, že se rýsuje nějaká shoda.

Já jedinou otázku, kterou stále budu mít, a obávám se, jestli tam lze najít tu spravedlnost i přes rozhodnutí Ústavního soudu. Když se podíváte na ty volby, tak ono to nebylo jenom nespravedlivé či méně spravedlivé k velkým, středním či malým stranám, kdy ta velká strana v rámci voleb potřebovala méně hlasů pro to, aby měla poslance, a ta menší potřebuje více hlasů. Ono to bylo nespravedlivé i v rámci jednotlivých stran mezi kraji, mezi různými regiony. A tam se obávám, že tento problém i při změně přepočtu nevyřešíme.

Když se podíváte například na ČSSD, tak ČSSD když získala v roce 2017 v Moravskoslezském kraji 7, 8 %, tak má dva poslance. A když získá stejný výsledek v kraji Libereckém, tak nemá poslance žádného. To znamená, to je námět na zamyšlení, tam ta nerovnost prostě je. Já si uvědomuji, že budeme teď debatovat spíše si myslím na půdě ústavně-právního výboru o různých skrutiniích, o druhých skrutiniích, kde lze případně doplnit zástupce, který by byl z kraje, který by se jinak nedostal. Rozumím tomu, ale říkám, že je velmi těžké tuto nespravedlnost, která bezesporu je díky tomu, že tady máme 14 krajů, které jsou různé velké, Moravskoslezský kraj je obrovský kraj, Liberecký kraj, Karlovarský kraj, to jsou kraje malé, tak tam prostě logicky, logicky nespravedlnost v rámci těch voleb vzniká. Takže to je námět spíše do ústavně-právního výboru, jestli toto lze vůbec vyřešit.

Já děkuji za pozornost a podporuji projednání tohoto tisku tak, aby se dostal co nejrychleji do ústavně-právního výboru. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Přeji hezké poledne a s přednostním právem předseda klubu TOP 09 Vlastimil Válek. Prosím, pane předsedo, máte slovo.

Poslanec Vlastimil Válek: Já děkuji. Za náš klub vystoupí ještě stručněji než já pan poslanec Jakob. Já bych jenom chtěl říct čtyři věci.

Ta první věc je, že ten zákon nechystáme pro sebe, ale pro voliče, to znamená, měl by být tak spravedlivý, aby každý volič měl pocit, že jeho hlas byl opravdu nějaký důležitý, ovlivnil výsledek voleb a že nejsou druhořadí voliči.

Druhá věc, kterou bych chtěl říct. Je nesmyslné se vracet k historii. Co bylo, bylo, to v této chvíli nemá smysl. Zkusme ten zákon udělat tak, aby vydržel co nejdéle, a smiřme se s tím, že i kdybychom se na hlavu postavili, stejně nikdy nevymyslíme naprosto dokonalý zákon, stejně ho budeme muset někdy upravovat, to je prostě život. Zkusme se blížit k té dokonalosti.

Třetí věc, kterou bych si dovolil poznamenat. I poměrně vzdělaní lidé mají z nějakého důvodu, pro mě ne úplně pochopitelného, pocit, že čím víc slov použijí, tím větší ta jejich pravda je pravdou. Zkusme se nad tím zamyslet, že méně slov možná dneska bude více.

A čtvrté, co bych chtěl říct, že vám děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní s přednostním právem předseda klubu ODS Zbyněk Stanjura. Prosím, máte slovo.

Poslanec Zbyněk Stanjura: Děkuji za slovo. Já se taky vejdu do délky faktické připomínky.

Dovolte, abych vyjádřil fakt nespokojenost s tím, jak ta schůze probíhá. A teď mluvím k těm, kteří mají přednostní práva, nemluvím k ostatním kolegyním a kolegům. Včera jsme se jasně dohodli, že to bude velmi rychlé, vystoupí zpravodaj, vystoupí (nesroz.) a pustíme to dál. Pan předseda Chvojka se omlouvá na všechny výzvy, abychom nemluvili, a pak nám tady 10 minut říká to, co všichni víme, které jsme už slyšeli třikrát předtím. Já fakt maximálně dvě minuty. 20 dnů dneska, v úterý 15 dnů, ambice musí být vyšší, než říkal předseda Filip na konci dubna. Využijme zejména příští týden k intenzivním politickým jednáním, jsme schopni přesně za tři týdny, pokud tu dohodu vytvoříme, projednat ve druhém čtení za tři týdny obě varianty, nebo ve čtvrté, k druhému čtení.

K tomu soustředíme svou pozornost, tam soustředíme svoji energii na jednání nejenom na ÚPV. Řekněme si, že to chce politická jednání, politickou dohodu, a ÚPV nám ohlíká, aby to bylo legislativně správně. Nemůže vzniknout dohoda na ÚPV bez politické dohody. My jsme na ni připraveni, uděláme pro to všechno a prosím všechny, abychom se pokusili. Vzali jsme 63 minut my s přednostním právem vašim kolegům, tak věnujme aspoň těch 56 minut a zkusme to do 13. hodiny splnit a poslat do druhého čtení.

Doufám, že se to v úterý nebude opakovat, že v úterý to bude fakt 10 minut, když budeme mít ten vládní návrh, že tam to fakt jenom přikážeme na 15 dnů a jdeme politicky jednat. Za nás, my jsme na to připraveni.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní vystoupí místopředseda Sněmovny Vojtěch Píkal a připraví se paní poslankyně Helena Válková. Prosím.

Místopředseda PSP Vojtěch Píkal: Děkuji. Po tom předchozím vystoupení je mi to přímo trapné. Původně jsem vůbec diskutovat nechtěl, protože existovala ta dohoda, ale když tu zazněla jednotlivá stanoviska, myslím, že by mělo zaznít i to naše, je to jediné vystoupení, které k tomuto padne.

My jsme vždy razili v rámci projednávání tohoto tématu několik základních tezí.

První z nich byla rychlost, tak abychom to projednali rychle, abychom rychle dosáhli shody, protože musí existovat nějaká stabilita, nějaká předvídatelnost, a čím déle bude legislativní proces trvat a čím později vstoupí nové úpravy v platnost, tím spíše budou otevřeny nějakému případnému napadení nebo nějakým podobným problémům a může to zkomplikovat jak důvěru ve volby, tak důvěru v jejich výsledek. A to je něco, co si v této době určitě nikdo nepřejeme. Bohužel, kvůli tvrdohlavosti některých se zde scházíme až po měsíci. Myslím si, že jsme místo boje o to, co bude legislativním podvozkem, mohli věnovat sílu vyjednávání, ale jsem rád, že se už něčeho podařilo dosáhnout.

Druhou základní tezí bylo nerušit to, co není rozbité, to znamená zachovat těch 14 krajů, protože Ústavní soud je nezrušil, protože fungují, existují a má smysl na nich v tuto chvíli stavět. Voliči jsou na ně zvyklí, politické strany, jejichž význam zde byl také zdůrazňován, jsou na ně zvyklé, takže nevidím důvod do toho v tuto chvíli zasahovat. Rovnost hlasů, která tady byla zmiňována jako argument pro jejich případné rozbití, tak ta neobstojí, protože výpočet, který můžete udělat v jednom volebním obvodu, úplně stejný, co se převodu hlasů na mandáty týče, můžete udělat i při 14 obvodech, takže hlasy z těch 14 obvodů vezmete na celostátní úroveň a tam budete primárně počítat s nimi.

Tím se dostávám k třetí základní tezi, a to je rovnost hlasů voliče bez ohledu na to, ve kterém volí kraji a kterou volí stranu. To se týká vlastně dvou věcí, jedna je otázka převodu hlasů na mandáty. Všechny návrhy zákona v této věci, které jsou v tuto chvíli předloženy, počítají se stejným modelem přerozdělení hlasů na mandáty. To znamená, že vezmeme hlasy vítězů voleb, které byly odevzdány pro vítěze voleb, sečteme je na celostátní úrovni, vydělíme dvěma sty, což je počet poslanců, tímto mandátovým číslem potom vydělíme zisky jednotlivých stran, a tak jasně získáme, kdo má kolik mandátů, která strana, a podle největšího zbytku rozdělíme zbylé mandáty, které se prostě vydělít nepodaří. Myslím si, že tohle je ten základní princip, na kterém bychom mohli také najít shodu, i když ještě není potvrzená, protože nikdo nic jiného zatím nepředložil ani nenavrhl a já bych si tu dohodu skutečně nerad komplikoval nějakými diskuzemi o dělitelích. To je jedna věc.

Druhá věc, která je poněkud komplikovanější, potom je rozdělení mandátů do krajů, kde prostě nelze dosáhnout matematicky toho, abychom současně naplnili úplnou rovnost mandátů pro kraje a úplnou rovnost mandátů, co se týče zastoupení voličů v krajích, ale rád bych se držel toho principu, že podle toho, kolik v kterém kraji přijde k volbám voličů, tolik tam bude přiměřeně mandátů tento kraj celkově zastupovat v Poslanecké sněmovně. Zde si dovoluji jednu odbočku.

Logicky prostě není možné, aby když máme kraje tak rozdílné velikosti, tak aby když někde stačí 3 % na mandát, tak jinde ta 3 % na mandát stačila taky, protože to je prostě řádově méně voličů, kteří by těmi 3 % byli zastupováni. Vždycky se musíme bavit

o celých hlasech, nikoliv o procentech, když rozdělujeme mandáty za hlasy. Čili to je takhle záležitost.

Pak je ještě jedna věc, co tu byla zmiňována, a to je stabilita politického systému. Já mám za to, že stabilita nevzniká nějakým bonusem pro vítěze, ale stabilita vzniká tím, že vláda se bude opírat nejenom o většinu Poslanecké sněmovny, ale i o reálnou většinu voličů, reálnou většinu hlasů voličů. Není možné, aby kvůli nějakému bonusu pro vítěze nebo něčemu takovému vznikla situace, že vláda se bude opírat vlastně o menšinu. Navíc bych chtěl podotknout, že vzhledem k tomu, že tady máme dlouhodobě volební kvorum, a je shoda na tom, že bude zachováno, tak prostě všichni vítězové, kteří přesáhnou volební kvorum, dostanou přiměřený bonus, protože budou zastupovat poměrně více hlasů voličů, než kolik odpovídá celkovému počtu odevzdaných hlasů.

Takže ten bonus tam již je, není potřeba hledat něco dalšího. Ostatně oprava toho kvora je něco nepovinného, bez čeho bychom přežili volební zákon – kdybychom nenasadili nějaké kvorum pro koalice, tak by byl vcelku funkční – ale já to kvorum pro koalice chápu jako jistý dostředivý prvek, který prostě má motivovat strany k nějaké spolupráci, pokud jsou si ideologicky blízké a pokud prostě pro ně dává smysl, že když budou spolupracovat, tak mohou vstoupit do Sněmovny společně, a takto bych se k tomu kvoru rád stavěl. To kvorum, které jsme měli předtím, naopak demotivovalo od spolupráce, jak jsme si mnohokrát zažili, působilo vlastně rozklad koalic ze strachu o nepřekonání kvora anebo k nějakému účelovému obcházení, kdy se zase zakládaly jednorázové volební subjekty, které se tvářily jako jedna strana, i když to de facto bylo spojení několika stran v nějakém bloku. Takže pokud kvorum pro ty koalice má fungovat, pokud má fungovat jako dostředivý projekt vytvářející podmínky pro spolupráci, tak podle mě nemůže být příliš vysoké, protože pak bychom byli tam, kde jsme byli teď.

Ještě se zmíním o té nestabilní Belgii, která má šest parlamentů, pokud vím, takže to je prostě nesrovnatelný systém. A také bych chtěl možná upozornit na to, že senátní obvody, když jsme je tady posledně projednávali, tak naopak ta změna schválena nebyla v Senátu. Od té doby nám tady leží další úprava volebního zákona, která má tu situaci do budoucna narovnat. Je na ní všeobecná shoda, je to snad zhruba 10. bod na schůzi této Sněmovny. Věřím, že se k němu někdy můžeme dostat, protože je to oprava, kterou podle mě potřebujeme. Jinak bude hrozit, že kvůli nerovnosti hlasu voličů v senátních volbách třeba potom budou napadány jednotlivé senátní volby, a to bych považoval za nevhodné.

Taky zde ještě zní úloha stran a nějaká možnost doplňování potom zvolených klubů podle zbytkových mandátů podle rozhodnutí, nevím, předsednictva té strany někdy večer po volbách ve vítězném opojení nebo v něčem takovém, to nepovažuji za vhodnou cestu. Strany splnily svou úlohu, co se voleb týče, ve chvíli, kdy sestavily kandidátní listiny a předložily je voličům. A poté to má být výběr mezi kandidáty z rukou voličů. Opravdu bych nerad zažil nějakou situaci, kdy někdo bude překroužkován a stranické vedení se rozhodne, že ho tam stejně chce, nebo nějaký podobný případ.

A rád bych se ještě zmínil o jedné věci. To, že si bude moci předsednictvo nějak sestavit nebo doplnit ten klub, ty kluby, i ze zkušeností v této Sněmovně, nejsou úplně stabilní a ti poslanci se tam míchají. Takže to, že si někoho dovedete na to, aby vám doplnil genderové kvóty, nemusí za pár měsíců platit, protože se vám ten klub promění nějak jinak, to se prostě děje. Takže to mi přijde jako falešný argument.

To je vše. Děkuji za pozornost, doufám, že jsem příliš nezdržoval.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Teď ještě s přednostním právem předseda klubu STAN, pan poslanec Farský, a stále je připravena paní poslankyně Helena Válková. Prosím.

Poslanec Jan Farský: Pane předsedající, vážené kolegyně, vážení kolegové, my jsme za to tak trochu odpovědní jako Starostové a nezávislí, proto si dovolím připojit i naši pozici.

Ve volbách 2017 se ukázalo, že přepoččet způsobil, že ve Sněmovně zasedají vedle sebe poslanci, kde u jednoho bylo potřeba pro získání mandátu 43 000 hlasů, u druhého stačilo 19 000. V Ústavě je ale deklarován poměrný systém. Nám už to přišlo tak daleko od poměrného systému, že jsme prostě s našimi senátory dali podnět k Ústavnímu soudu. Ústavní soud z mého pohledu na poslední chvíli a možná těsně po poslední chvíli rozhodl, ale rozhodl správně. Rozhodl správně z našeho pohledu v tom, že spravedlnost jednotlivých hlasů tady byla tak zdeformována, že je potřeba zakročit.

Já bych tady chtěl poděkovat lidovcům a i dalším, kteří se do toho zapojili, že šli cestou změny zákona ve Sněmovně, který tady spal. Spal tady dlouhodobě, protože nebyla motivace ho projednat v tu chvíli, dokud jsme nemuseli. Teď musíme kvůli Ústavnímu soudu. A za náš klub Starostů a nezávislých můžu říct, že jsme rádi v tom, že ve třech ze čtyř návrhů, které různě kolují, je shoda. Je shoda ve 14 krajích, je velká shoda dokonce i v tom, jakým způsobem se budou rozdělovat další mandáty ve druhém kole. A já myslím, že to je důležitý předpoklad k tomu, abychom včas tento zákon projednali.

Za Starosty a nezávislé: Pokud bude nosičem lidovecký návrh, budeme rádi, pokud se spojí rozprava, budeme rádi – ale o co bych chtěl požádat, a i proto ta má řeč bude tak krátká – buďme prosím v tom rychlí, protože rozhoduje to o tom, jak bude vypadat Poslanecká sněmovna po příštích volbách. A myslím, že je důležité to vědět co nejdříve i z pohledu kandidátů a sestavení finálních kandidátek.

Tak vám děkuji předem za snad konstruktivní práci na těchto volebních zákonech. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní má slovo paní poslankyně Helena Válková a připraví se pan poslanec Jan Chvojka. Tak prosím, máte slovo.

Poslankyně Helena Válková: Děkuji, pane místopředsedo, milé kolegyně, milí kolegové, není možné nevystoupit. To je opravdu, jak tady zaznělo od jednoho z předřečníků, jeden z nejdůležitějších zákonů, který tady probíráme, a je to současně i jedno ze základních lidských práv, politické právo každého občana České republiky na to, volit ve svobodných volbách v rámci a v souladu s principy právního státu. V článku 18 odst. 1 naší Ústavy je naprosto jasně stanoveno, že máme volit do Poslanecké sněmovny podle zásad poměrného zastoupení.

Vystupuji tedy zde v té dvojjedné roli i jako zmocněnkyně vlády pro lidská práva, která musí dodržovat postup, to znamená, každý ze zákonů, který tady prochází, i kriticky posoudit optikou dodržování základních lidských práv a svobod a postoupit potom jako stanovisko této lidskoprávní instituce úřadu zmocněnkyně vlády pro lidská práva svůj

názor na to, zda odpovídá nebo neodpovídá více či méně tomu, co chce, zamýšlí, je zakotveno v Ústavě. A z tohoto hlediska mně dovoďte několik poznámek.

Když jsem četla nález Ústavního soudu, který nás – a zaznělo to tady opakovaně – tak překvapil s ohledem na své načasování, tak jsem si nemohla nevšimnout disentančního stanoviska, které v jedné větě v závěru – jsou to ústavní soudci David, Fenyk, Fiala a Suchánek – říká větu, kterou si myslím v tomto ohledu musíme připomenout, nebo mohli bychom si připomenout: "Máme za to, že ve svém celkovém působení se nezpronevěřuje současná úprava pokynům čl. 18 odst. 1 Ústavy, podle něhož se volby do Poslanecké sněmovny konají na základě volebního práva podle zásad poměrného zastoupení." A teď to přijde: "Jistě lze mít za to, že těmto zásadám bude lépe odpovídat volební model jiný." Mně se celých těch dvacet let model, který byl, i když pro hnutí ANO, byl výhodný, nelíbil. Takže souhlasím s tím, že jistě by mohl být volební model jiný.

Takový výběr ale dle našeho názoru již není věcí rozhodování Ústavního soudu a jeho momentální plenární většiny, ale záležitostí politické úvahy demokratického zákonodárce. A to jsme nyní my, a proto je namístě se k těmto věcem vyjádřit a otevřít více variant.

Když jsem si ten nález přečetla, říkala jsem si, tak teď by byl ten správný okamžik, a myslím, že jsem to i spontánně řekla poprvé do médií, zřídít, respektive příští a všechny další volby vést v rámci jednoho volebního kraje České republiky. Ta reakce nikoliv na to, co jsem řekla – protože myslím, že nás to řeklo více, a nejenom členů hnutí ANO, tady zaznělo i z úst místopředsedy SPD, že původně i oni zvažovali jeden volební kraj – ta reakce na to však byla taková, že již na prvním jednání, o kterém asi zřejmě bude podrobněji hovořit předsedkyně Stálé komise pro Ústavu – a ona se těžko bude sama chválit, takže já ji na tomto místě chci pochválit, protože okamžitě nás svolala, opracovali jsme kus práce ještě dříve, než se to dostalo do té úplně nejpolitičtější roviny šéfů politických stran, měli již k dispozici naše expertní stanoviska, ale vyjádření – tak tam již bylo zřejmé, že konsenzus zejména ze strany Senátu, protože jednání samozřejmě probíhala i na půdě Senátu, k jednomu volebnímu kraji asi budeme hledat velmi obtížně.

Takže berte prosím, že i naše stanovisko, které bylo vyjádřeno i třeba v hlasování o dnešní mimořádné schůzi, o tom, co dnes projednáváme, je dáno jednoznačným přesvědčením o tom, že nesmíme naši zemi uvrhnout do ústavního chaosu, což by se lehce mohlo stát, pokud bychom trvali jako nejsilnější politická strana na tom, že to bude za každých okolností jenom jeden volební kraj, a výsledek by se zřejmě dostavil nejen v tom, že by to nebylo schválené, ale došlo by k tomu osudovému zdržení, které by mohlo vést k ohrožení konání voleb. To nikdo nechce.

A současně mně na tomto místě dovoďte zdůraznit, protože jsem i v médiích slyšela, že snad padaly takové návrhy třeba z mé strany, že v nejhorším případě bychom museli přijmout zákon, který by byl jenom pro tyto volby. Samozřejmě lépe nežli ústavní chaos přijmout zákon, který by platil jenom pro tyto volby, ale bylo by to současně politické fiasko naší společné snahy, a proto samozřejmě nejsem pro takovouhle variantu a myslím si, že dnešním dnem jsme vykročili na tu bezpečnou cestu, která vede ke konsenzu.

Já jsem slíbila i svým kolegům, že své vystoupení zkrátím, nicméně chtěla jsem zde zdůraznit ten aspekt lidskoprávní, to, že jednáme –

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Já vás požádám o klid v jednacím sále, protože paní poslankyně nemůže v klidu hovořit.

Poslankyně Helena Válková: Už se chýlím ke konci. Jednáme o zákonu, který současně i ztělesňuje uplatnění základního lidského práva v oblasti politických práv, právo na svobodnou volbu, která by měla být spravedlivá, i pokud jde o její způsob. A tady si dovoluji říci, že zřejmě opravdu nejspravedlivější, když jsem si dávala ty různé varianty vedle sebe z tohoto hlediska, by byl opravdu jeden volební kraj, protože tam by odpadly všechny ty problémy, když odmyslím samozřejmě případné čachrování politických stran, jak tady o tom bylo řečeno, v rámci nějakých povolebních vítězství, kde by se taky na některý kraj nemuselo dostat. Ale nechci předvídat to, co by nikdo z nás jistě nechtěl, a mělo by to být politicky nepřipustné. Takže z tohoto ústavně konformního hlediska by určitě jeden volební kraj přicházel v úvahu právě proto, že odpovídá nejspravedlivějšímu rozdělení tak, jak to má na mysli čl. 18 odst. 1 naší Ústavy.

Pokud jde o matematické modely přepočtu hlasů na mandáty do krajů, o nich se musíme ještě poradit, debatovat. Myslím si, že ústavně-právní výbor se k tomu kompetentně vyjádří, politické rozhodnutí potom bude samozřejmě na někom jiném. A pokud jde o načítací klauzule, tak tady jsem zaznamenala i v rámci všech debat, které se vedly, že všechny politické strany jsou ochotné zde jít na kompromis. Čili v tom žádný velký problém nevidím.

Jenom poprosím v závěru, abychom ještě vstupovali do toho projednání, které nás čeká v úterý odpoledne, s otevřenou hlavou, myslí a probrali všechny varianty, pak se rozhodli a pak už šli společně k tomu cíli, to znamená mít tady nejspíše do konce května tohoto roku volební zákon, který přetrvá nejen toto volební období, ale dalších třeba dvacet volebních období. Je to neskromné přání, ale jedině neskromná přání vedou k vytoženým cílům, aspoň si stále myslím. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní přečtu omluvu. Ministr životního prostředí Richard Brabec se omlouvá dnes 4. 3. z pracovních důvodů.

Nyní vystoupí pan poslanec Jan Chvojka. Toho nevidím, takže vystoupí pan poslanec Patrik Nacher. Připraví se paní poslankyně Kateřina Valachová. Tak prosím.

Poslanec Patrik Nacher: Vážený pane ministře, pane předsedající, dámy a pánové, ještě než začnu, tak bych tady chtěl zdůraznit jednu věc. Tady se opakuje takový nešvar, že někdy vystoupí poslanci s přednostním právem a v případě, že to spěchá, tak všichni ostatní poslanci to mají hrozně zkrátit. A to se tady opakuje už poněkolidkrát. To znamená, že ti si řeknou svoje, a ostatní jsme tady jenom na to, abychom nějak jako hlasovali. Já s tímhle přístupem zásadně nesouhlasím. Chci si k tomu říct svoje, nějaký svůj úhel pohledu, protože jsem tady asi jeden z mála pamětníků, byť v jiné roli. Určitě to nechci obstruovat a zdržovat, takže se klidně pojďme domluvit, že tady budeme do té doby, dokud to neprojednáme, což může být třeba 13.30, 13.45, maximálně 14.30, když jsou interpelace. Ale aby tady za mnou chodili poslanci a říkali "tak to zkrat", přičemž tady včera byly čtyřhodinové debaty u jiných zákonů a tam to nevadilo, tak to fakt považují, když se to dělá opakovaně, za hrubě nefér.

Tak se pojďme domluvit, poprosím pana předsedajícího, aby postupně svolával poslance, abychom si řekli, že tady budeme do té doby, dokud to neprojednáme. Určitě

vydržíme bez oběda, je to důležitá norma, aby tady nebyl stín podezření, že to, že člověk místo pěti minut mluví deset, tak to chce nějakým způsobem obstruovat. Já už nevím, jak to mám tady explicitněji sdělit. To je poznámka.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Prosim vás, pane poslanče, já mám informaci, že je tady dohoda, tak jsem to chtěl prověřit před 13. hodinou, ale můžu teď, že to dojedeme. Až ve 14.30 jsou interpelace, takže pojedeme dál po 13. hodině. Tak prosím.

Poslanec Patrik Nacher: Děkuji, takže to je odpověď. Já to nebudu uměle prodlužovat, ale nechtějte po mně, abych to zase uměle zkracoval.

Já si tady dovolím takový kontext toho celého, co my tady projednáváme, a to ze dvou úhlů pohledu, které tady opakovaně zaznívají. První je, co bychom tady měli projednat, co nám Senát vrátil, respektive co nezrušil nebo co zrušil, a druhá je ta permanentní mantra, přepočít voličů na mandát pro hnutí ANO v roce 2017. To se tady točí neustále dokola. A proto mi dovoluňte historický kontext, abych odpověděl na obojí, protože si myslím, že to je zásadní.

Ta historická odbočka je důležitá, protože volební zákon tady vznikl v roce 2000. Jeho určité části byly namířeny proti určitým subjektům, tehdy čtyřkoalice, jejichž členem byla mimochodem i KDU-ČSL, což je patrně z propočtu pro ty koalice, když se podíváte, pro ten vstup. Ten končí přesně čtyřnásobkem, 5, 10, 15, 20. Pětikoalice, šestikoalice už tehdy nikoho nezajímaly. I přesto, a byla podaná ústavní stížnost – já jsem tady tehdy byl v pozici tiskového mluvčího, nikoliv v pozici politika, ale řekněme úředníka, když to takhle řeknu, ale byl jsem tady u toho, tak mám tu historickou paměť – a tehdy Ústavní soud řekl, že to sice působí účelově, ale že to není protiústavní. Tohle tam ponechal. Já jako člověk, který ctí – nemusí souhlasit, ale ctí – rozhodnutí soudu, to vnímám tak, že to už je navždycky. Přece není možné rozhodnout o stejné věci podruhé. Proto si člověk může, i politik, dovolit k tomu nějaký komentář, protože to prostě jednou takhle bylo, já jsem s tím bytostně nesouhlasil, protože to skutečně bylo účelové – ta kauzalita byla, že nejdřív vznikla koalice, pak vznikl volební zákon, zatímco dnešní stav je, že existuje volební zákon a všechny strany se tomu mohou dvacet let permanentně přizpůsobovat.

Takže to je úplně opačně. Tehdy Ústavní soud vstříc nevyšel. Zrušil, připomínám, 35 volebních obvodů – tenkrát v tom návrhu bylo 35 volebních obvodů. Ten zrušil a to by fakticky skutečně znamenalo, že v Poslanecké sněmovně se volí většinovým systémem, nikoliv poměrně. To zrušil. To znamená, že logicky za mě by měl tedy zrušit všechny ty většinové prvky, on zrušil jenom těch pětatřicet. Stejně tak nezrušil d'Hondta, který byl před Ústavním soudem mimo jiné i o šest let později, kdy si vzpomínám, že ze Strany zelených, která získala 9,5 % v Libereckém kraji, se sem nedostal žádný poslanec, takže se tam ten d'Hondt explicitně řešil, Ústavní soud ho nezrušil. To znamená, že podle toho propočtu se jede posledních dvacet let, a najednou se ve stejné věci rozhodlo jinak.

Proč je to důležité? Protože bohužel se právě z tohoto děje ta politika. My tady podle tohoto volebního systému jedeme pět voleb do Poslanecké sněmovny: 2002, 2006, 2010, 2013 a 2017.

A teď se dostávám k té jedné věci. Ten propočít, že hnutí ANO má 78 poslanců, mělo by mít 63, tak kolegové, proč to neděláte zpětně u každých voleb? Vždyť podle těch voleb jedeme posledních dvacet let! A ve vládě za posledních dvacet let byly ODS,

ČSSD, TOP 09, KDU-ČSL, Strana zelených. A všechny tam byly i díky tomu, že ta velká strana měla nějaký tenhleten bonus propočtu. A já mám z toho pocit, nezlobte se na mě, že dokud vyhrávali ti správní, tak tyhle ty propočty a stížnosti nebyly. Tak to prostě řekněte férově. Po roce 2002, kdo měl ten největší propočet? Po roce 2006? Po roce 2010? Po roce 2013? A ne že vezmu jenom 2017 a řeknu: ANO získalo 29 %, ale přepočet na poslance má 39 %, to je přece nespravedlivé. Ano, je to nespravedlivé, a říkal jsem to už v roce 2000. Ale tak buďte féroví, řekněte tu nespravedlnost historicky po každých volbách. Protože takhle to skutečně působí tak, že teď vyhráli ti špatní, tak je potrestáme a změním volební systém. Dvacet let to Ústavnímu soudu nevadilo, najednou ano. Tolik tedy jedna odbočka, a to stále opakující tu tezi, která je věcně pravdivá, ale politicky neférová. To se na mě nezlobte.

Co z toho vyplývá dál? A to je potom na politickou debatu, že vlastně fakticky tímhle tím způsobem jsou poslanci jakoby nadlídi, nebo obecně zákonodárci – poslanci, senátoři –, protože se mohou k Ústavnímu soudu na rozdíl od obyčejných občanů obracet opakovaně dvakrát ve stejné věci, což občan nemůže. Ten když vyčerpá tuhle možnost ústavní stížnosti, odvolání k Ústavnímu soudu, tak už ta věc nadobro končí. A my jsme tady právě v téhle situaci.

A teď ta druhá věc, kterou jsem na začátku nadnesl. Že tady je ta druhá mantra: Pojďme řešit jenom to, co Ústavní soud nezrušil. A to si myslím, že taky není dobrý přístup, protože Ústavní soud není třetí komorou. Není. To není tak, že Ústavní soud zruší dva paragrafy, a my budeme dělat jenom ty dva paragrafy. Ne. To není, jako když nám sem Senát vrátí, a my to buď vezmeme, nebo ne, a hlasujeme tady buď prostou většinou, nebo 101, jak to známe. On nám to vrátí a my se na to pojďme tedy podívat globálně. Jestli skutečně máte tu péči a vadilo vám to a vadí, tak to tedy pojďme vzít z gruntu, a ne říct jenom: tady jsou ty dva paragrafy. Takže vlastně de facto je ten Ústavní soud z tohoto úhlu pohledu třetí komorou, protože my nic jiného dělat nemáme.

A to, že tady na to je méně času, tak za to my také nemůžeme. Já jsem si přečetl, že pan zpravodaj Ústavního soudu byl schopen ty dva paragrafy napsat za 48 minut. To považuji za neuvěřitelné. (Reakce od zpravodajského stolku.) Myslím zpravodaj ne tady, ale zpravodaj Ústavního soudu. Za 48 minut! Ale zároveň to tam leží 3,5 roku! A my teď v době koronavirové, kdy tady máme mimořádné schůze o koronaviru, tady teď najednou budeme narychlo řešit to, co rozhodování o té věci trvalo 3,5 roku. A teď v puđu sebezáchovy řekneme: Tak tam dáme jenom ty dva paragrafy.

Tenhleten přístup se mi, nezlobte se na mě, kolegové, nelíbí. A proto já konzistentně i s tím, co jsem říkal tehdy, co říkám teď: jestli to skutečně myslíme vážně, pojďme to vyústit v jeden volební obvod. To je úplně srozumitelné, jasné, transparentní. Je to přesný opak toho, jak se volí do Senátu, kde se volí na 81 místech, senátních obvodech. Přesně to bude vyvažovat. Už jenom to, jak tady můj ctěný kolega Marek Výborný vysvětloval systém propočtu a přepočtu, tak je přece složitý. Vždyť tomu ti lidé nerozumí. Tady bude zbytek, tady přidáme, tady to dáme na celostátní úroveň, pak to zase rozdělíme. Přece z podstaty věci víte, kdo umí trochu matematiku, ten d' Hondtův dělitel byl jenom jedna věc. Ale to, že tady máme obvod Středočeský, který má 26 poslanců, a Karlovarský, který má 5, tak z definice věci bude vždycky v těch malých krajích větší podíl. To je přece jasné. Jak to chcete tady namalovat? Šest subjektů dostane po 10 %, tak ten šestý se tam z Karlových Varů nedostane. A pokud dostane, tak se zase musí vzít mandát někde jinde a vznikne nespravedlnost někde jinde.

To znamená, že za mě – tady se říkaly termíny: rovnost hlasů, spravedlnost, transparentnost. Pokud to skutečně takhle myslíme, a nemá z toho být nějaké volební inženýrství, tak pojďme prostě do toho jednoho volebního obvodu. Tam je rovnost hlasů jasná, je to předem spočitatelné. A ty zbytky, které by se rozdělovaly, jsou jenom ty subjekty, které neprojdou přes 5 %. A je to úplně jasné, je tam ta spravedlnost a je tam ta transparentnost, že si to může každý skutečně spočítat. A ne to jet formou: Teď se nám jeden volební obvod nehodí, ale možná by se nám mohl třeba hodit po příštích volbách, kdy budeme mít třeba jiného lídra, a podobně. Tak skutečně, jestli to myslíme tímhle způsobem vážně a upřímně, pojďme udělat to, co se mělo udělat už v roce 2000, 2001.

Tolik tedy k jednomu volebnímu obvodu. Kdyžtak nějaké větší detaily bych potom řekl ve druhém čtení.

Děkuji za vaši pozornost, za trpělivost a věřím, že to tady prostě dojedeme, budeme tady, dokud to neprojednáme. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní mám tady tři faktické poznámky. Za prvé paní poslankyně Alena Gajdůšková. Připraví se paní poslankyně Jana Mračková. Prosim, vaše dvě minuty.

Poslankyně Alena Gajdůšková: Děkuji za slovo. Vážený pane předsedající, kolegyně, kolegové, určitě se nechci motat do ústavní debaty, ale já jsem byla v horní komoře Parlamentu, jsem v této dolní komoře, a můžu se tedy považovat téměř za doyenku Parlamentu. (Reakce v sále.) Říkám téměř, naštěstí, naštěstí. Ano. Ale já jsem řekla doyenku, ne doyena. A proto musím učinit tuto poznámku.

Víte, v čem je to největší kouzlo demokracie? Jsem hluboce přesvědčena a moje zkušenost praví, že největší kouzlo demokracie je v tom, že každá účelovost se dřív nebo později obrátí proti svému strůjci. Patrik Nacher tady jmenoval střídání vlád odprava doleva, odleva doprava. Já to říkám proto, abychom to skutečně měli na mysli. A jestli v této chvíli měníme volební zákon, abychom se opřeli o to, co nám říkají odborníci, komise pro Ústavu, ústavní právníci, a nepočítali, prostě abychom se snažili, aby to bylo co nejspravedlivější vůči voličům, vůči občanům, co nejlepší pro demokracii v této zemi. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Další faktická poznámka – paní poslankyně Jana Mračková a připraví se pan poslanec Vojtěch Munzar.

Poslankyně Jana Mračková Vildumetzová: Děkuji za slovo, pane předsedající. Vážené poslankyně a poslanci, já bych se také ráda vyjádřila k tomuto návrhu volebního zákona. Ráda bych se vyjádřila především s faktickou poznámkou, že určitě jste všichni sledovali tiskovou konferenci, kterou provázal pan Rychetský a především pan Filip, kde právě zaznělo, že to je protiústavní a špatné z několika důvodů. Ten jeden důvod podle mého názoru v tuto chvíli a v tom návrhu zákona to, že byly popřípadě v uvozovkách hendikepovány menší strany, protože když se přepočítá mandát, tak některé strany musely získat daleko více voličů. Ale jenom na té tiskové konferenci stále více zaznívalo, proč Karlovarský kraj, proč v Karlovarském kraji, pokud některý kandidát získá 10, 11 %

hlasů, nezíská mandát. Proč by v Karlovarském kraji měla být váha z hlediska voliče daleko menší než v jiném kraji?

Podle mého názoru, jak v tuto chvíli vidím všechny ty návrhy, pokud nebude nastaven jeden volební obvod, tak se to nikdy nenapraví. Nikdy se to nenapraví! A jsem přesvědčena o tom, že pokud budete mít jakékoli mechanismy a budou ty zbytkové hlasy, tak nikdy... dopadne to vždycky na ty malé kraje. Takže abychom narovnali to druhé, to, co se tam neustále skloňovalo, a to, co se tam říkalo z úst ústavního soudce Jana Filipa, tak lze napravit jediné tím, že bude jeden volební obvod.

Děkuji vám za pozornost.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Jako poslední faktická poznámka – mám tady zatím přihlášeného pana poslance Vojtěcha Munzara a připraví se paní poslankyně Kateřina Valachová.

Poslanec Vojtěch Munzar: Děkuji za slovo, pane předsedající. Dobrý den, dámy a pánové. Chci zareagovat faktickou poznámkou, vašim prostřednictvím, na kolegu Patrika Nachera, který tady svým specifickým způsobem obhajoval vznik jednoho volebního obvodu. Chci na to říct svůj pohled. Nejsem znalec ústavního práva, ale беру to z jiného úhlu pohledu. Každý z nás zastupuje nějaký region, kde známe prostředí, známe problémy těch lidí, známe to, co se řeší. To, co se řeší v Praze, tak se na to jinak dívají lidé u nás ve středních Čechách, jinak se na to dívají lidé v Moravskoslezském kraji. Pokud bude převažovat ten návrh, že má vzniknout jeden volební kraj, není zajištěno, že každý kraj bude mít svého zástupce. A je to cesta, jak bychom se my oddělili v této Poslanecké sněmovně ještě dále od života našich občanů v našich krajích. Regionalita poslanců je totiž nezastupitelná, protože my tady nerozhodujeme jenom podle nějakých ideových hledisek, ale i podle svých zkušeností, podle toho, co známe, co lidé trápí v našich městech, v našich krajích. Prosazování jednoho volebního obvodu jde přímo proti tomu, abychom byli svázáni s našimi lidmi a abychom mohli dýchat pro svůj region. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Vystoupení pana poslance Munzara strhlo tři faktické poznámky, takže paní poslankyně Valachová bude muset počkat. Takže v pořadí: místopředseda Sněmovny Vojtěch Píkal, pak pan poslanec Marek Výborný a pan poslanec Patrik Nacher. Pan místopředseda má slovo, dvě minuty, prosím.

Místopředseda PSP Vojtěch Píkal: Děkuji za slovo. Nestrhnul mě můj předřečník, ale předchozí předřečnice, paní poslankyně Vildumetzová Mračková, protože musím reagovat na ten argument Karlovarským krajem. Pokud je nějaký kraj třikrát menší než jiný kraj, tak ve volbách nesoutěžíme o procenta, soutěžíme o hlasy. Pokud tam někdo dostane třikrát méně hlasů, než dostane v jiném kraji, tak tam logicky dostane třikrát méně mandátů, než mu přísluší v tom jiném kraji. To mi přijde zjevné. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní pan poslanec Marek Výborný, připraví se Patrik Nacher. Prosím.

Poslanec Marek Výborný: Děkuji za slovo. Já jsem chtěl také reagovat, vašim prostřednictvím, na paní kolegyni Vildumetzovou Mračkovou. V jedné věci i kolega Nacher má pravdu. Skutečně absolutně nejspravedlivější je jednoobvodový volební systém, nicméně z mého pohledu – a tady já nesouhlasím ani s kolegou Nacherem, ani s kolegyni Mračkovou Vildumetzovou, a už to tady říkal myslím předřečník – ta obrovská cennost z toho, že poslanec je spojen se svým regionem, se svými voliči, s problémy regionu, které jsou velmi specifické a jsou jiné v Karlových Varech, jiné v Pardubickém kraji, to je něco, co bychom podle mého názoru měli také respektovat a nehodit za hlavu.

Ale hlavně, paní kolegyně, prostřednictvím pana předsedajícího, neplatí, že když budete mít jeden obvod, budete mít poslance z Karlových Varů. Co to znamená? Znamená to, že o tom, kdo bude poslancem, bude rozhodovat předseda strany nebo nějaký orgán, který sestaví kandidátku. A kde máte jistotu, že kandidát z Karlových Varů bude na volitelném místě? Nemáte ji vůbec žádnou. Čili není pravdou to, že když bude jeden obvod, budou reprezentativně zastoupeny všechny kraje. Prostě takhle to neplatí.

A já myslím, že bychom skutečně tu debatu o počtech krajů měli v zásadě ukončit, protože byla i shoda na nějakých těch debatách i s ústavními právníky. Když tady někdo volal po tom, že máme – myslím, že to říkal pan předseda Vondráček – debatovat s odborníky, ústavními právníky, politology, myslím, že tam panovala shoda, že není rozumné v tuto chvíli tento problém a toto téma otevírat. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní vystoupí pan poslanec Patrik Nacher, stále jsme ve faktických poznámkách. Prosím.

Poslanec Patrik Nacher: Děkuji. Já musím reagovat na kolegu Vojtěcha Munzara. Rozumím tomu regionálnímu zastoupení, také jako pražský poslanec tady často narážím s různými návrhy kolem taxikářů, Airbnb a tak dále, takže já to jako vnímám velmi citlivě. Nicméně si myslím, že u té jedné kandidátky to problém není. Tam se odpovědnost přenáší na ten politický subjekt a jenom politický subjekt sebevražedný by tam dal jenom lidi z centra, nebyli by tam zastoupeni lidé z jednotlivých krajů.

Notabene už dneska přece to tak funguje. Tak pojďme si říct, jak to funguje: že když je někdo významný, celostátně známý, ale přitom je z Prahy, je lídrem někde v nějakém kraji, protože ho tam ten subjekt vyšle. To tak je. To znamená, jaképak je to zastoupení? Mimořádně, to se děje dokonce i v Senátu, kde kandidují celostátně významné figury ne tam, kde třeba celý život bydlí. Já tady nebudu jmenovat, ale určitě to víte. To znamená, toto není pravda. Tohle není pravda. Není to pravda.

A když už jsme tady u toho, tak právě bohužel to regionální zastoupení třeba z hlediska nás pražských poslanců, teď koukám i na svoji kolegyni Helenu Válkovou – tak často my tady dostáváme od toho zbytku hodně nařezáno, že tady řešíme věc, která se týká jenom Prahy, když už jsme u toho. Ale ona se jinak než třeba změnou zákona řešit nedá.

Takže ta odpověď, že jeden volební obvod by znamenal přerušení styku s těmi regiony, není pravda. Je to o odpovědnosti toho politického subjektu, aby to tam sestavil

rovnoměrně, já nevím: prvních 14, druhých 14 je 15 až 28 atd. A je to na odpovědnosti těch politických subjektů, to se na mě nezlobte.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní poslední faktická poznámka – paní poslankyně Jana Mračková. Prosím.

Poslankyně Jana Mračková Vildumetzová: Děkuji za slovo, pane předsedající. Já musím určitě reagovat na pana místopředsedu, pana Pikala, protože nechci říct, že tady říká věci, kterým asi, s největší pravděpodobností, vůbec nerozumí, protože on tady říká, že Karlovarský kraj má daleko méně voličů, ale přece ten voličský hlas má být spravedlivý a má být pro každého stejný, v každém kraji, a přece není možné, aby v Karlovarském kraji někdo získal 11 % hlasů a neměl mandát, a v jiném kraji stačilo 4,5 % a mandát měl. Voličský hlas musí mít stejnou váhu! A to je to, na co právě poukazoval pan ústavní soudce Jan Filip, byť nechali zachování těch 14 krajů.

Ale pokud chceme, aby to bylo spravedlivé, a to, co tady zaznělo z úst pana Marka Výborného z hlediska toho, že Karlovarský kraj má dneska 5 poslanců, ano, on může mít méně poslanců, pokud by byl jeden volební obvod, ale on jich také může mít více. Je to o tom, jakým způsobem si sestaví politické strany a hnutí své kandidátky, a také určitě všichni víme, že každý, kdo jde volit, může dát preferenční hlas. A řekněme si na rovinu, že mnoha lidem vadí, že pokud je předsedou strany nebo někdo lídr, tak proč on chce třeba zrovna jeho volit v tom jeho kraji, a vůbec je pro něj nepochopitelné, proč tedy není na vrchu té kandidátky.

Takže podle mého názoru a podle toho, jestli chcete, aby to všechno bylo tak, jak Ústavní soud řekl, aby se to narovnal, tak opravdu nejspravedlivější, aby byla rovnost toho voličského hlasu ve všech krajích, tak je jediná cesta, a to je jeden volební obvod. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Mám tady další dvě faktické poznámky. Jako první vystoupí pan poslanec Vojtěch Munzar a připraví se pan poslanec Lukáš Černošský. Prosím, dvě minuty.

Poslanec Vojtěch Munzar: Já už naposled, potom nebudu reagovat, abych to neprodlužoval. Nicméně to, co říkal pan kolega Nacher, vaším prostřednictvím, nechat odpovědnost na politických subjektech: já si skutečně myslím, že by to znamenalo další oddálení nás poslanců od problematiky jednotlivých lidí. A nechat odpovědnost na politických subjektech je oddálení ze zodpovědnosti voličů na stranické sekretariáty. Já chápu, že jsou tady strany, které jsou řízeny direktivně seshora, ale jsou tady také strany, které mají tradici, a kandidátky se tvoří zespona. Možná v tom je ten zásadní rozdíl. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní vystoupí pan poslanec Lukáš Černošský na faktickou poznámku a připraví se paní poslankyně Kateřina Valachová. Tak prosím.

Poslanec Lukáš Černošský: Děkuji za slovo. Prostřednictvím pana předsedajícího k paní exhejtance. Pan místopředseda totiž říkal, že počet hlasů nebo počet lidí v Karlovarském kraji není stejný jako v Moravskoslezském. Proto třeba když získáte 300 000 nebo 200 000 nebo tolik hlasů, kolik má Ostrava, to je prakticky Karlovarský kraj. Proto když vy volíte v rámci Moravskoslezského kraje, tak 10 % hlasů v Moravskoslezském kraji je výrazně víc voličů než v Karlovarském kraji. V tuto chvíli ten spor, na základě kterého rozhodoval Ústavní soud, bylo, že STAN potřeboval dvakrát tolik více hlasů na stejný počet mandátů. A ten výsledek by měl být, že jeden poslanec je zvolen stejným počtem hlasů. V tu chvíli samozřejmě Moravskoslezský kraj tím, že je výrazně větší, bude mít ve výsledku víc poslanců než například Karlovarský. Pokud se však voliči v Moravskoslezském kraji vykašlou na volby a Karlovarský kraj bude volit celý, tak potom samozřejmě má šanci získat víc poslanců. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní dvě faktické poznámky. Jako první pan poslanec Patrik Nacher a připraví se místopředseda Sněmovny Vojtěch Píkal.

Poslanec Patrik Nacher: Dámy a pánové, já musím reagovat na to, co řekl kolega Vojtěch Munzar. Já bych to od něj nečekal. To je přesně to politikaření. Jsou tady lepší strany, které tvoří kandidátku zespoda, pak jsou ty horší, které to tvoří shora. To tady prostě zaznělo. Já jsem měl asi desetiminutový projev a tam jsem nějak takovému dělení na lepší a horší strany – a ty lepší, co vyhrávaly do roku 2013, tak ten propočít a přepočít nevěděl, teď to najednou vadí. A to je přesně o tom, o čem já jsem mluvil. Můj kolega Vojta Munzar, prostřednictvím pana předsedajícího, si do toho přímo sám naběhl. Toto není relevantní argument proti jednomu obvodu, opravdu ne.

Pokud chcete narovnat nespravedlnost, o které mluví tady moje kolegyně, tak mi prostě odpovězte na otázku, kterou jsem měl v původním projevu. Když v Karlových Varech bude teoreticky šest subjektů, které budou po 10 %, jak dosáhnete spravedlnosti, aby i ten šestý tam měl mandát, když je tam jenom pět mandátů? Nedosáhnete ho, anebo to musíte vzít odněkud jinud, z jiného kraje, a tím poškodíte jiný kraj. Jinými slovy, matematicky není možné při obvodu, který má 5 mandátů, 8 mandátů, jako má Liberecký, Pardubický kraj, není možné dosáhnout toho záměru poměrného systému. To prostě můžete tady takhle zkoušet zleva, zprava, to prostě možné není. Není. Tak si to řekněme. Pravděpodobně vyhraje 14 krajů, ale férové to není. Nebude tam ten poměrný systém, jak po něm volá Ústavní soud, jak se tady volá dvacet let. Zas to bude: tady ubereme, tady přibereme. Tečka.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní na faktickou poznámku místopředseda sněmovny Vojtěch Píkal a připraví se na faktickou paní poslankyně Jana Mračková. Prosím.

Místopředseda PSP Vojtěch Píkal: Děkuji. Uspořádal jsem si myšlenky a zkusím to trošku jednodušeji. Karlovarský kraj, když tam někdo udělá 10 %, tak to představuje zhruba 0,2 % celkového počtu voličů. Počtu jednoho mandátu by mělo odpovídat alespoň 0,5 % voličů, protože máme 200 křesel ve Sněmovně, takže 0,5 % je jeden mandát. To znamená, 10 % neodpovídá ani polovině mandátu. Proto když někdo v Karlovarském

kraji získá 10 %, tak to prostě nepředstavuje celý mandát. Ten nárok tam není automatický. Snad jsem byl srozumitelný. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Paní poslankyně Jana Mračková, poslední faktická zatím. Tak prosím.

Poslankyně Jana Mračková Vildumetzová: Děkuji, pane předsedající. Určitě budu reagovat na pana místopředsedu Pikala. Určitě ví, že tady máme zákon, který určuje, že máme 13 územně samosprávných celků plus hlavní město Praha, které je obec v postavení kraje. Takže pokud byste toto chtěl změnit, já nechápu, pokud tento zákon máme platný a účinný a máme tady 13 krajů plus hlavní město Praha, tak proč by měl mít občan v Karlovarském kraji a jeho hlas jinou váhu než v jiném kraji. Znovu opakují, jestliže voliči v Karlovarském kraji, a jsou takto kraje nastavené, a získá některý kandidát 10, 11 i 12 % hlasů, tak v tu chvíli nezískává mandát poslance. A to bylo to, na co poukazoval ten ústavní soudce. Jasně řekl, že proč by hlas v Karlovarském kraji toho voliče měl mít menší váhu než v jiném kraji.

A to, co tady říkal druhý kolega poslanec z České pirátské strany, tak on poukazoval na ten první problém. Ten první problém z hlediska toho, že pokud se získal mandát, tak se na to potřebovalo, ty menší strany musely mít více hlasů voličů. Ale řekněme si na rovinu, i když teď, v tuto chvíli, se to nastaví, půjdeme do druhého skrutinia a dojde k tomu, že zase zbudou nějaké hlasy, tak vždycky ty malé kraje – se na ně nedostane. Prostě nedostane se na ty malé kraje, protože vždycky ty větší kraje budou mít více zbytkových hlasů. Možná se vám to nějakým mechanismem podaří nastavit. Znovu říkám, že nejspravedlivější metoda by byl jeden volební kraj. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní vystoupí v obecné rozpravě paní poslankyně Kateřina Valachová a připraví se pan poslanec Marek Benda. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Kateřina Valachová: Vážený pane předsedající, kolegové, kolegyně, já jenom velice stručně chci informovat Sněmovnu jako předsedkyně Stálé komise pro Ústavu o její dosavadní činnosti v oblasti volebních pravidel po zrušení části volebního zákona Ústavním soudem. Velice stručně. Stálá komise se sešla opravdu velmi záhy po vynesení nálezu Ústavního soudu. Poslanci a poslankyně v této Stálé komisi pro Ústavu se dlouhodobě zbývají ústavními pravidly a na základě jednání expertů jejich politických stran došlo velice záhy ke shodě, doporučení, k odbornému doporučení.

Po nálezu Ústavního soudu v době zrušení části volebních pravidel ve volebním roce, navíc už běžící volební kampani, s ohledem na předchozí kroky pana prezidenta republiky se experti stran na půdě Stálé komise pro Ústavu shodli na tom, abychom postupovali minimalisticky z hlediska doplnění pravidel. Dále se shodli na tom, abychom s ohledem na tuto situaci zachovali počet stávajících krajů. A dále se shodli na tom, abychom právě s ohledem na zohlednění většinových prvků pro to, aby nevznikaly paty v případě volebních výsledků a ustavování vlád, tak abychom pracovali jednak s celostátním výpočtem získání procent a množství mandátů a v druhém kroku postupovali na rozdělení směrem ke krajům.

Poslední záležitost, kterou jsme diskutovali, byla otázka uzavírací klauzule pro koalici. Tam většina politických stran doporučovala se vrátit zhruba k poměrům, které existovaly před úpravou nyní zrušenou Ústavním soudem, a to jsou tedy klauzule 7, 9, 11. Dá se říct, že měl podporu také odborný názor, abychom hranici těchto klauzulí uzavřeli na 10 %. Tolik stručně z jednání Stálé komise pro Ústavu.

My jsme samozřejmě s kolegy a kolegyněmi, protože jsme komise, kterou jste za tímto účelem zřídili jako Poslanecká sněmovna, připraveni zasednout a projednat i tento návrh zákona volebních pravidel, který právě projednáváme. Jako předsedkyně to budu navrhopvat k přikázání Stálé komisi pro Ústavu. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní vystoupí pan poslanec Marek Benda a připraví se pan poslanec Stanislav Grospič. Prosím, máte slovo.

Poslanec Marek Benda: Vážený pane místopředsedo, vážený pane navrhovateli, vážené dámy, vážení pánové, já jsem se přihlásil v 11.05, byl jsem druhý přihlášený do rozpravy, je 12.57. Zkonstatuji jenom stručně, a jsem jeden z těch, kteří pro ten zákon před těmi dvaceti lety hlasovali, nesouhlasím s oběma částmi výroku Ústavního soudu. Sleduji rozpravu, která probíhá v této Sněmovně naprosto napříč, a připravím návrh, který bude odpovídat oběma těmto mým prohlášením, a doufám, že za 14 dní projde. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní vystoupí pan poslanec Stanislav Grospič a připraví se pan poslanec Jan Jakob. Prosím, máte slovo.

Poslanec Stanislav Grospič: Děkuji, pane místopředsedo. Vážení členové vlády, vážení kolegyně a kolegové, se zájmem sleduji diskuzi, která se tady rozhořela na základě rozhodnutí Ústavního soudu o volebním zákonu do Poslanecké sněmovny, o tom, co bude vlastně s tímto nálezem Ústavního soudu dále a jak se ctihodná Poslanecká sněmovna zhostí úkolu doplnit chybějící ustanovení, která Ústavní soud vyňal ze zákona o volbách do Poslanecké sněmovny, a zda půjde nad rámec oněch ustanovení § 48, 49 odst. 1 písm b), d), odst. 3 písm. b), d) a odst. 4, § 50 odst. 1, 3 až § 51 zákona 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zrušujících uplynutím dne vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

Chtěl bych tady podotknout, a to tady nezaznělo, že ve zbývajících částech návrhů se návrh zamítá. To znamená, ostatní věci, které byly předmětem toho nápadu u Ústavního soudu, Ústavní soud zamítl, čili týká se to těchto paragrafů: 48 až 51. Možná v detailu je někdy skryt ďábel řešení a já ho spatřuji v samotném závěru, který byl formulován soudcem Fialou pod římskou VII, kde se uvádí: "Netvrdíme, že současná podoba volebního systému poměrného zastoupení, která i po nálezu se spisovou značkou Pl. ÚS 42/2000 zachovává některé prvky takzvané velké volební reformy z roku 2000, je podobou ideální, nejspravedlivější, jedinou možnou, a tedy nezměnitelnou. Máme jen za to, že ve svém celkovém působení se nezpronevřuje pokynům čl. 18 odst. 1 ústavy, podle nějž se volby do Poslanecké sněmovny konají na základě rovného volebního práva podle zásad poměrného zastoupení. Jistě lze mít za to, že těmto zásadám bude lépe

odpovídat volební model jiný. Takový výběr ale dle našeho názoru již není věcí rozhodování Ústavního soudu a jeho momentální plenární většiny, ale záležitosti politické úvahy demokratického zákonodárce", tedy myšleno zřejmě Poslaneckou sněmovnou a samozřejmě Senátem jako celkem Parlamentu České republiky. Tolik jsem tedy chtěl připomenout.

Často se tady skloňuje otázka, jestli jeden volební obvod či několik volebních obvodů nebo zachování stávajících 14 volebních obvodů. I sám jsem si tuto otázku kladl. Dlouho tady bylo 8 volebních obvodů. Od reformy z roku 2000 se zde ustálil model 14 volebních obvodů a myslím si, že korespondence těchto volebních obvodů se samosprávnými kraji má co do sebe a má své určité opodstatnění. Chtěl bych říci, že model jednoho volebního obvodu, tak jak ho například známe ze Slovenska, ale jak ho znala například i prvá Československá republika, se nikdy plně neosvědčil. Má své určité klady, bezesporu, ale má také velké nevýhody, protože menší části republiky s menší částí koncentrací obyvatelstva jsou vždycky přehlasovávány většími celky s větší částí koncentrací obyvatelstva. První Československá republika se to snažila vyrovnávat různými skrutinii, národnostními menšinami, doplňováním poslanců, ale ne vždy se to dařilo. Přestože volební období tehdy byla sedmiletá, ani jednou nedošla svému plnému konci a vždycky se konaly předčasné volby, protože byla plná rozporů a právě vnitřní řevnivosti, které nedokázaly zabezpečit onu stabilitu, po které se často teď tak volá a již se argumentuje, pokud bude Česká republika jedním volebním obvodem.

Neříkám, že se o tom nemůže diskutovat a vést seriózní diskuze. Ale myslím si, že nejrozumnější by bylo zůstat u návrhu, který pracuje se 14 stávajícími modely, a hledat vhodné řešení přepočtu mandátů. Z tohoto pohledu se mi jeví jako poměrně vstřícný návrh, který by mohl být načten jako pozměňovací návrh k návrhu 649, o kterém jsme se víceméně shodli – nebo cítím tu shodu – že bude nosičem té legislativní změny, abychom co nejrychleji vyšli z této volební krize, která ohrožuje i zdánlivý průběh voleb na podzim tohoto roku, a který je z dílny Ministerstva vnitra. Tady si myslím, i když se pracuje variantně se dvěma variantami, s jedním a s druhým volebním obvodem, tak že je pro nás určitým způsobem schůdná varianta číslo 1, která pracuje se zachováním 14 volebních obvodů a která potom přináší nový koeficient na přepočet rozdělení mandátů. Ano, za určitých okolností se nevyhneme druhému skrutinii, ale bude více zohledněna rovnost jednotlivých hlasů a přepočtu mezi dané volební kraje a bude alespoň částečně setřen ten velký rozdíl, který je potřeba k získání hlasů na jeden mandát v malých volebních krajích oproti krajům, které jsou nad jejich danou velikostí, to znamená, mám třeba na mysli Středočeský kraj a vedle toho Karlovarský kraj, Severomoravský kraj, Zlínský kraj, čili v tomto smyslu.

Takže já se za Komunistickou stranu Čech a Moravy přikláním k tomu, abychom pracovali s variantou 14 volebních krajů, abychom pracovali i s tím, že bude rozlišeno to kvorum, a to ponechávám na diskuzi, přidělování určitých klauzulí pro vstup koalic. Je vcelku, vnímám, shoda na tom, že by ty hranice měly být dvě, ať už 7 nebo 9 %, nebo 8 % nebo 10 %. Pro nás je schůdná i varianta, která bude pracovat s horní hranicí, která bude na 11 %, ale myslím si, že to by měl být půdorys, na kterém se shodneme. A myslím, že i ta volební formule, která je precizována v návrhu Ministerstva vnitra, Hareova kvóta, je schůdná a že stojí za úvahu se o ní vážně bavit potom na půdě ústavněprávního výboru a zvážít její zapracování do nové podoby volebního zákona.

Tolik moje stanovisko za Komunistickou stranu Čech a Moravy.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní požádám o vystoupení pana poslance Jana Jakoba a připraví se paní poslankyně Monika Jarošová. Prosím.

Poslanec Jan Jakob: Děkuji, pane předsedající. Vážené dámy, vážení pánové, slíbil jsem svému předsedovi klubu, že budu stručný. A i když je evidentní, že o tomhle tématu se jde bavit hodiny, tak se o to pokusím.

Nález Ústavního soudu má v zásadě dvě roviny. První z nich je uzavírací klauzule, což je jednodušeji představitelné, kdy zrušil vstupní kvorum, které se načítalo 5, 10, 15, 20. Teď je na nás, jakým způsobem tato kvora stanovíme. My jako TOP 09 si myslíme, že má být nějaké navyšování kvora pro koalice, nicméně v nějaké rozumné míře. Domníváme se, že tak jak to bylo nastaveno před rokem 2000, je adekvátní, tedy 5, 7, 8, 11. Ale jsme samozřejmě otevření diskuzi.

Druhá rovina je tedy to konstatování, že kombinace 14 různě velkých krajů se systémem přepočtu, v tom případě tedy d'Hondtu, neodpovídalo proporčnímu systému. Jsou z toho dvě cesty ven, které jsou tady diskutované, a to buď změnit kraje, nebo změnit systém propočtu. Obě dvě cesty jsou samozřejmě legitimní a mohou naplňovat principy poměrného systému, ať už je to tedy varianta jednoho obvodu, tak ale i 14 obvodů, pokud se ten přepočet správně nastaví, což i v tomto návrhu je do zbytku splněno, protože se první přepočítává na úrovni celé republiky a pak v rámci zisku jednotlivých volebních uskupení na jednotlivé kraje. Takže při obou dvou možnostech je možné dosáhnout ryze proporčního rozdělení mandátů podle počtu odevzdaných hlasů pro volební subjekty. My jako TOP 09 preferujeme variantu 14 obvodů, protože vazba na regiony je tady historicky dána, troufnu si říct, že se již dá mluvit o jisté ústavní zvyklosti.

Jako třetí okruh bych si dovilil přidat i v kontextu nálezu Ústavního soudu rovnost a přístup k možnosti volby. Není tajemstvím, že dlouhodobě prosazujeme korespondenční volbu – a teď zdůrazňuji, pro krajany žijící v zahraničí. Určitě je to záležitost, která by se nám líbila ve volebním zákonu zohlednit, byť vnímáme, že asi zvlášť tady ve Sněmovně k tomu velká vůle není, nicméně by to narovnal další nespravedlnost. Zvlášť v dnešní době lidé v zahraničí mají tu možnost vůbec volit omezenou.

Dovolte mi ještě ve stručnosti dvě osobní poznámky k tomu, jak tady diskuze probíhá. Vnímám tady od kolegů z ANO boj, který je naprosto legitimní, za variantu jednoho obvodu. Ano, je to jedna z variant. Nicméně fakticky, jak slyším tady stanoviska všech ostatních, vůle je, aby bylo zachováno 14 obvodů. Prosím, pokročme v jednání dál. Každý bude muset v názoru udělat nějaký ústupek a já pevně věřím, že kompromis, konsenzus najdeme.

Druhá poznámka je k panu místopředsedovi Filipovi. Já se mu prostřednictvím pana předsedajícího omlouvám, že na něj a on na mě tak často reagujeme, asi je to tím, že máme zcela odlišný pohled na svět. Já bych se bránil bagatelizací Senátu v tomhle legislativním procesu. Volební zákon, ať už do Sněmovny, tak do Senátu, z Ústavy musí schválit obě dvě komory Parlamentu ve stejném znění. Nelze říkat, že když schvalujeme volební zákon do Sněmovny, ať nám do toho Senát moc nemluví. V Ústavě je to samozřejmě schválně takhle, aby naopak se ty komory vyrovnávaly, aby jedna z nich si to nemohla pro svoje volby nastavit sama o sobě bez ohledu na ústavní vyváženost a ústavní principy. Takže si dovolím vyzvat i v těch dalších jednáních, aby do toho i nadále a možná ještě intenzivněji byli zapojeni kolegové ze Senátu. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Jako poslední přihláška – poslankyně Monika Jarošová. Prosim, máte slovo.

Poslankyně Monika Jarošová: Děkuji za slovo. Vážené kolegyně, vážení kolegové. Právě projednáváme v prvním čtení změnu zákona o volbách do Parlamentu České republiky. Nikomu z občanů jistě neuniklo, že Ústavní soud České republiky zásadním způsobem zasáhl do průběhu právě probíhající volební kampaně, když osm měsíců před volbami změnil od podlahy zavedená pravidla i přes to, že návrh na přezkum volebního zákona ležel na Ústavním soudu přes tři roky. Tím se podstatným způsobem změnil přepočet hlasů, což oslabuje vítěze voleb, ruší se ustanovení o volebních koalicích. A těch změn je tady mnohem více.

Pokud někdo nad tím jásá, pak tvrdím, že to povede jen ještě k větší roztržiténosti sil zastoupených v Poslanecké sněmovně a ještě k většímu znechucení našich občanů z politiky. Pokud je již dnes takový problém najít shodu nad potřebnými zákony, a to si přiznajme, že je to tak – tolik obstrukcí a mimořádných schůzí tato Sněmovna nepamatuje, to nikdy nebylo, jak je tomu nyní při zastoupení devíti subjektů – tak při navýšení počtu stran o další, a k tomu reálně může dojít, problém ještě vzroste. Vnímám to tak, že mimořádná schůze stíhá další několikahodinové mimořádné schůze, delší o to, jestli se zrovna vysílá živě. A zákony, které mají pomoci našim občanům, se kolikrát odsouvají do pozadí. Jen si vezměte, kolik zde máme neprojednaných zákonů.

Nyní ale je třeba vzít rozhodnutí Ústavního soudu jako fakt a přejít si, abychom zde společně našli to nejlepší možné řešení, které bude kompromisní, které bude v souladu s Ústavním soudem. V opačném případě by byl vážně ohrožen termín podzimních voleb a byla by ohrožena stabilita politické scény, a to určitě nikdo z nás nechce. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní se rozhlédnu, zdali má ještě někdo zájem vystoupit v obecné rozpravě. Nikoho nevidím, takže obecnou rozpravu končím. Táhá se, zdali je zájem o závěrečná slova. Navrhovatel a zpravodaj? Navrhovatel ano a zpravodaj taky. Tak prosím.

Poslanec Marek Výborný: Děkuji, pane místopředsedo. Děkuji vám všem za podnětnou rozpravu. Myslím si, že to k tomu patří. Je to skutečně klíčová norma pro příští volby, které nás čekají. Určitě je třeba, aby ty argumenty, které jsou zcela legitimní, i pohledy na to, nejenom co souvisí s nálezem Ústavního soudu, ale co je i předmětem případných dalších úvah ohledně volebních obvodů, aby tady zazněly. Jsme na půdě Parlamentu, takže je to tak správně.

Chtěl bych poprosit i pro ty další debaty, abychom se možná už nevraceli k meritum nálezu Ústavního soudu. Zaznělo tady opakovaně, že to respektujeme, tak to respektujeme, i to, že to bylo vyneseno v nějakém kontextu a v nějaké době. Mimochodem, mohl by tady platit argument, že i my máme tak trochu máslo na hlavě, protože kdybychom se zabývali tímto sněmovním tiskem už v roce 2019, tak jsme mohli mít všechno vyřešené a v tuto chvíli bychom vůbec nemuseli dopady nálezu Ústavního soudu tady řešit.

Pokud tady zaznělo, že neproběhne odborná debata, diskuze, tak to si myslím, že také není úplně pravda, protože probíhalo několik seminářů a kulatých stolů, kterých se

účastnili skutečně přední odborníci na ústavní právo a politologové. Nakonec tajemníci obou dvou ústavních komisí, jak pan docent Wintř, tak pan profesor Kysela v Senátu, patří k ústavním právníkům, kteří se specializují právě i na volební systémy, takže myslím, že toto skutečně nepomijíme. Tolik tedy asi za mě.

Co bych určitě nedoporučil, když tady ctěný kolega Patrik Nacher hovořil o tom, že bychom měli z gruntu ten zákon přepracovat. Samozřejmě je to legitimní názor, máme na to právo, ale pokud to nemá celé zhavarovat a máme dojít k nějakému výsledku, který bude, jak tady opakovaně zaznělo, politickou dohodou, skutečně k té dohodě nedojdeme, se vším respektem, na půdě ústavně-právního výboru, asi Stálé komise pro Ústavu, ale musí tady vzniknout politická dohoda. Výbory a komise musí potom pohlídat legislativní řešení tak, aby bylo bezchybné. Ale věřím, že k politické dohodě tady dojde v řádu dnů tak, abychom ten proces učinili co nejrychlejší.

Děkuji za podporu, že posuneme nyní tento tisk na půdu Stálé komise pro Ústavu a ústavně-právního výboru a zároveň připomínám mnou navržené zkrácení lhůty na projednání na 20 dnů. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Nyní tedy, protože zpravodaj nemá zájem o závěrečné slovo, nyní se budeme zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání. Svólám gongem poslance. Ťuká někdo tak nesměle, anebo to slyším špatně? Jo, jo, tak směle. Takže vás odhlásím, přihlaste se znovu svými hlasovacími kartami.

Nyní se budeme zabývat návrhem na přikázání výborům k projednání. Nejprve rozhodneme o přikázání garančnímu výboru. Organizační výbor navrhl přikázat předložený návrh k projednání ústavně-právnímu výboru jako garančnímu. Navrhuje někdo přikázání jinému výboru jako garančnímu? (Nesrozumitelné hlasy z pléna.) Teď je garanční.

Zahajují hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 3, přihlášeno 90 poslanců, pro 88, proti žádný. Konstatuji, že tento návrh byl přikázán k projednání ústavně-právnímu výboru jako garančnímu výboru.

Organizační výbor nenavrhl přikázat tento návrh dalšímu výboru. Má někdo návrh na přikázání dalším výborům k projednání? Paní poslankyně Válková a paní poslankyně Mračková. Prosím.

Poslankyně Helena Válková: Dovolte mi, právě i z pohledu toho, co tady opakovaně zaznělo, abychom intenzivněji jednali a tu dohodu připravovali právě v zájmu splnění šibeničního termínu do konce května se Senátem, a já si myslím, že je namístě, abychom jako Stálá komise pro Ústavu tuto možnost měli, a rozhodně můžu slíbit za všechny její členy, že budeme velice, velice rychlí a promptní. Nemáme zájem to zdržovat, naopak to máme zájem urychlovat.

Takže navrhuji ještě přikázání do Stálé komise pro Ústavu, protože pokud obě dvě tato tělesa – samozřejmě garanční výbor plus Stálá komise – budou zajedno, tak si myslím, že ten úspěch v Senátu není zaručený, ale je vysoce pravděpodobný.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Další, paní poslankyně Mračková. Prosím.

Poslankyně Jana Mračková Vildumetzová: Děkuji za slovo. Já bych požádala o přikázání do výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj. Děkuji.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Veřejná správa a – (O slovo se hlásí poslanec Stanjura.) Ano, předseda klubu ODS Zbyněk Stanjura.

Poslanec Zbyněk Stanjura: No tak jestli to chceme torpédovat a zdržovat, tak si ještě dejme zdravotní, sociální, rozpočtový, hospodářský a tak. Mají se vést politická jednání, žádní experti na Ústavu tu dohodu neudělají, fakt ne. Nechme to v ÚPV, nic jiného, protože máme fakt málo času. Čím víc jednání, čím víc usnesení jiných institucí, tím to bude komplikovanější a horší. To je normální obstrukce, nic jiného. My budeme hlasovat proti.

Místopředseda PSP Tomio Okamura: Má někdo ještě nějaký návrh na přikázání dalším výborům k projednání? Žádný nevidím, takže přistoupíme k hlasování.

Jako první je návrh paní poslankyně Válkové, aby se tímto tiskem zabývala Stálá komise pro Ústavu.

Zahajují hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 4, přihlášeno 90 poslanců, pro 22, proti 19. Návrh byl zamítnut.

Druhým návrhem je návrh paní poslankyně Mračkové, aby se tímto návrhem zabýval výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj.

Zahajují hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 5, přihlášeno 91 poslanců, pro 11, proti 23. Návrh byl zamítnut.

Pak tu máme ještě poslední hlasování. Zpravodaj navrhl, abychom zkrátili dobu projednávání na 20 dnů.

Zahajují hlasování. Kdo je pro? Kdo je proti?

Hlasování číslo 6, přihlášeno 91 poslanců, pro 86, proti žádný. Návrh byl přijat.

Končím první čtení tohoto návrhu. Přeji dobrou chuť a schůze bude pokračovat ve 14.30 hodin. Program této schůze jsme vyčerpali a ve 14.30 hodin bude pokračovat 87. schůze Poslanecké sněmovny interpelacemi.

(Schůze skončila ve 13.24 hodin.)